

PULSAR

3. Číslo Pulsaru nabízí:

SOUTĚŽ str. 2

V krátkém článku informujeme o výsledcích soutěže pro mladé malíře, vyhlášené našim kroužkem v listopadu loňského roku

HOST PULSARU str. 3

Hostem Pulsaru nebyl nikdo menší, než první historická nositelka Mloka na světě, zva Hauserová. Připouštíme, že nás navštívila pouze nísamná, zato hned se dvěma příspěvky

Z LITERÁRNÍ DÍLNY ČIGNU LFK ŠTETÍ str. 6

Tato rubrika, kterou registrujeme jako pravidelnou, by měla nezaspocenému čtenáři objasnit příčiny neúspěchu téměř tak hlubokého jako účinkování našich sportovců na olympijských hrách, konkrétně tedy se snažíme vysvětlit, proč jména našich autorů nezaplnila první stranu výsledkových listin soutěže o cenu Karla Čapka 1988. Soudnému čtenáři jistě netřeba komentáře, postačí jistě, když si naše soutěžní povídky přečte

Z CIZINY str. 33

Tentokrát jsme pozvali na stránky Pulsaru Bertrama Chandlera a Raye Bradburha, kteří se prezentovali dvěma krátkými povídkami

A JEŠTĚ BONBÓNEK str. 5

O souvislosti vědecké fantastiky a filatelie vypráví krátká studie

Všechny ilustrace v tomto čísle pocházejí z grafické dílny Františka Hejdy

SOUTĚŽ

Na podzim loňského roku jsme vvhlásili výtvarnou soutěž pro mládež ze štěti a okolí - byla však otevřena i pro další zájemce, jak můžete zaznamenat ze zkoumání výsledkové listiny - pod názvem O velkou cenu Quarida. Mimochodem, pokud jste měli v rukou druhé číslo Pulseru, mohli jste se s Quaridem seznámit osobně na obálce.

Z propozic bylo zřejmé, že Quarido je mimozemské přítulné zvířátko, žijící na třetí planetě u hvězdy Delta Criona - s tanním sfk máme čilé styky. Úkolem soutěžících bylo namalovat, nakreslit či jinak znodobnit tohoto tvora podle vlastních představ. Soutěž byla rozdělena do dvou kategorií - do 15 let a pro starší.

Do uzávěrky 30. dubna došlo 35 prací, převážně v mladší kategorii. Porota vedená nikým jiným než srantiškem Hejdou byla při vzhírání nejlepšího díla skutečně na rozpacích. Fantazie tvůrců byla až neskutečná a pokud některé z vobrazených zvířat skutečně v kosmu žijí, mají se budoucí astronauté na co těšit.

Lceněny byly nakonec tyto práce:

Kategorie do 15 let:

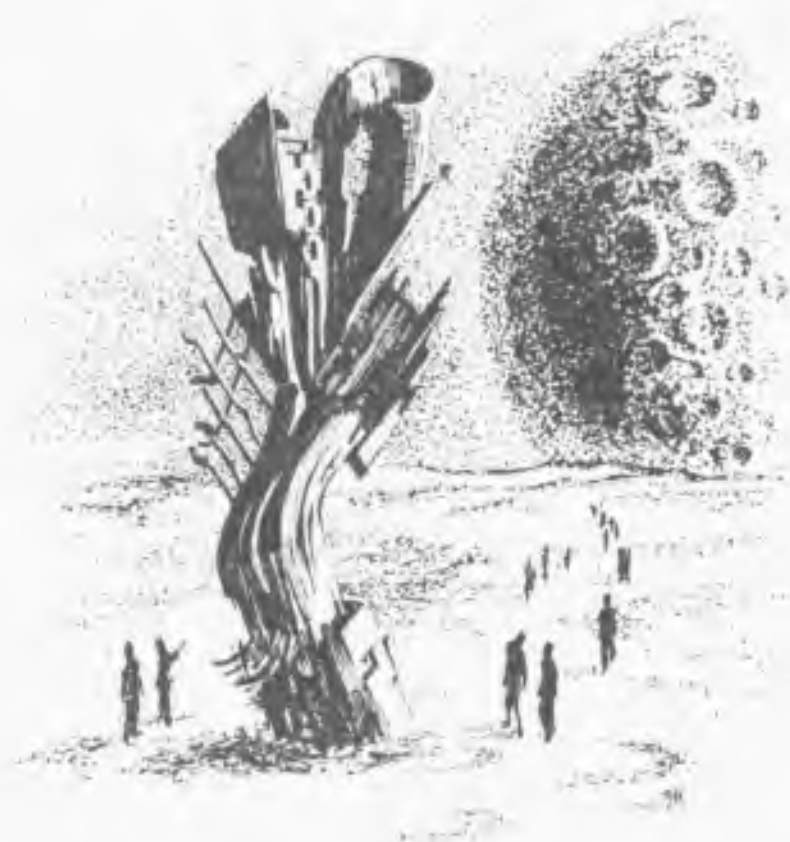
1. místo - Alice Lízrová
2. místo - Zdena Triebová
3. místo - Denise Steffanová

Kategorie do 18 let:

1. místo - Pavla Janovská
2. místo - Kateřina Ryžánková
3. místo - Petr Kubík

Vítězové získali knihu, nejvyšší příčka byla navíc oceněna souškou Quarida, telenortovanou z domovské planety multilaterálním komunikačním spojem /na náklady odesílatele/. Slavnostní předání cen se uskutečnilo na klubové schůzce 26.5.1988.

-tom-

Eva Hauserová

O OMEZENOSTI SCI-FI

Obrázek první:

Potulný pěvec Fantastides prohrábl struny své lyry a začal první sloku své předlouhé písně. Hlouchý občanů rozptýlené po agorě se k němu sáhovale vábeny jeho zpěvem. Jak hradba jejich tel houstla, píseň nabývala na síle a podmanivosti.

Byl to epos o hrdinech, kteří budou žít za myriadu let. Celá země bude pokryta mocnými městy a štavnatými pastvinami, po kterých se budou prohánět tučná stáda ovci a koz velkých jako domy. Lidé v těch dalekých dobách budou již tak dokonalí, že se stanou nesmrtelnými bohy. Proto se rekové budou neustále utkávat v čestných bojích aniž by se zranili. Jejich rány se rychle zhojí. Všichni budou stateční a neohrožení. Nádheru jejich výzbroje v té slavné budoucnosti není vůbec možno popsat slovy.

Obrázek druhý:

Studené zatuchlé zdi kláštera helila neproniknutečná tma. Pouze opat Fantaston bděl a v mihotavém světle svíčky, nedbaje únavy ani chladu, sepisoval své velké dílo. Byl to pláč nad konečnou zkázoí světa, která, když nenastala v roce tisícim, jistě nastane v roce dva tisíce. Tehdy se ďáblové zmocní lidí a nikdo už si nevzpomene, že je nějaký Bůh a Zákon. Svět se naplní obludami, zvířata budou smíchána dohromady z různých částí. Neznámé nemoci budou kosit lidstvo. Marně budou lidé vykřikovat své prosby, nikdo je nevyslyší. Ohně ďábelské zamofí svými sirným smradem celé širé země. Nikdo se nebude moci napít zkažené vody z bystřin a řek. Zbylí lidé se pak vzájemně zardousí, neboť jeden každý bude smrtelně nenávidět všechny své druhy.

Obrázek třetí:

Chůva naposledy přičichla k tanečnímu pořádku s vylisovanou růží a přelétla pohledem to důvěrně známé pozvání na obrozenecký ples. Ach, když ještě byla mladá... Uložila pořádek do truhličky a usedla na kraj dětské postýlky, aby svému svěřenci vyprávěla něco na dobrou noc.

"Tak ty bys chtěla, můj hošíčku, vědět, jaké to asi bude za sto let. Inu, všechno už asi bude zavedeno na páru, parní orchesteriony budou vyhrávat na každém rohu, ale jen ty naše národní písně, však také všude všude vůkol bude znít libá čeština! A každý dobrý Čech bude mít svůj stateček, svůj obchůdek, všem se bude dobře dařit... Morava bude mít stále krásnější koňstvo a chrabřejší potomstvo... a mezi slovanskými národy nebudou hranice a všemu bude vládnout car.

Obrázek čtvrtý:

Český autor sci-fi seděl nad svým psacím strojem a koukal z okna na hospodu mezi paneláky. Napišu o tom, přemítal, jak se mimozemšťani zlinkovali pivem. To bude ohromná legrace. Nebo ne, jám do toho ještě kritický tón. Napišu, jak jsou ty paneláky hnusný. Jak ty mimozemšťani nemohli pochopit, k čemu ty šedivý krabice sloužej. A pak se z toho éoku radši zlinkovali pivem.

To bude ozvěna sci-fi!

DRAKA AŽ ZAPÍCHNE PRINCEZNA

aneb

PROČ NEMÁM RÁDA FANTASY, ACTION A ROMANTIKU

Rechitičtí, přitlouští, obrylení a vůbec na různé způsoby fyzicky degenerovaní knihomolové-scifisté sní (s nosem zaboreným do knih) romantické sny o tom, že jsou svalnatými rytíři a osvobozují krásné princezny. Abych scifistům nekřivdila, i některé mezi nimi existují i fyzicky vyvinutí jedinci, ale i u těch takové sklony působí dětinsky. Nedovedu pochopit půvab takových úniků. Analogicky bych se měla třeba já při psaní převtělovat do krásné zlatovlasé princezny, která čeká, kdy si pro ni přijde nějaký ten princ. Proč mě to neláká? Protože to je a) nekonalá nuda a b) prostě kýč.

Navíc jsem přišla na to, že bych asi toho draka, když už bych se do té princezny vtělila, musela zapíchnout sama. Vzpomíná si na dva příklady: Star Wars - princezna uškrtí příšeru, Jiránův Čaroděj z Tessaalu - princezna probodne čaroděje kopím. Za tímto jevem se jasně rysuje postava dnešního typického muže, který se jenom válí na kanapi a ženská aby za něj všechno oddala a ještě ho obdivovala. Na nějaké škrcení a probodávání je příliš jemnocitný.

Tak to tedy ne, pánové. Stokrát raději se při psaní budu vtělovat do postav nesnesitelných hysterek, protože v reálném životě se musím ovládat a nemohu si dovolit tolik hysterických záchvatů, kolik bych potřebovala. Nebo budu vytvářet postavy zakomplexovaných chudáčků, protože to mě taky baví a má to vazbu na realitu.

Neboť v textu, pokud nemá být kýčovitý, musí být cítit příběh skutečnosti: groteskní, trpké, absurdní, komické, hořké nebo jaké chcete.

Eva Hauserová

SCI-FI A POŠTOVNÍ ZNÁMKA

Při příležitosti světové výstavy Praha 88 nezaškodí si nepovšimnout, že vědecká fantastika může zasáhnout do všech oblastí normálního života a nezpřidá i do těch, u nichž by to člověk zdaleka nepředpokládal. Emisní činnost poštovních správ je však jako přímo stvořena k tomu, aby se v ní náš fenomén mohl vyřadit, a v celosvětovém měřítku jdou počty vydaných známek a motivy obsahujícími v sobě alespoň skromné jádro vědecké fantastiky do stovek. Ones si povšimneme alespoň emisní činnosti československé pošty a možná budeme překvapeni, že ani ta není, na rozdíl od mnohých nakladatelství, k našinci skoupá.

Pošta za předmnichovské republiky se příliš nevyznamenala. Tehdejší monotonní barvotisky se věnovaly téměř výhradně úzkému kruhu politických osobností a historickým událostem, jen zřídka pak obrazy české krajiny. Zlom nastal až po osvobození. První vláštovkou je známka č. 805 (všechna čísla i dále jsou uváděna podle katalogu POFIS) z roku 1954, zpodobňující Jana Nerudu, jehož podíl na existenci sci-fi literatury jistě nemusíme připomínat. Z dalších osobností, které

svým dílem zasáhly rovněž žánr sci-fi, se objevil ještě na našich známkách Svatopluk Čech v roce 1958 (č. 1012), Franz Kafka v roce 1969 (č. 1773) a zejména pak Karel Čapek, kterého si naše pošta povšimla dokonce dvakrát - v roce 1958 (č. 1011) a v roce 1968 (č. 1723), a to v karikatuře Adolfa Hofmeistera.

Známka č. 1170 ze dne 6. března 1961 symbolicky předznamenává let člověka do kosmu a předetahuje tak o víc než jeden měsíc realitu. Na známce č. 1245 z 26.3.1962 můžeme spatřit raketu při měkkém přistání na Měsíci, dle vnějších znaků sovětskou. Nemusíme jistě připomínat, kdy k prvnímu měkkému přistání ve skutečnosti došlo. 25. dubna 1963 se předatavuje světu série známek, které lze do sci-fi zařadit prakticky celá. Známka 1302 znázorňuje raketu přibližující se ke Slunci, na známce 1304 se raketa hotoví k měkkému přistání na Měsíci, na známce 1305 se jiná raketa blíží k Marsu, o kus dál sledujeme přistání na Jupiteru a nakonec došlo i na Saturn na známce č. 1307. Známka 1302 by sice obsahem mohla odpovídat realitě, ale kosmické lodí kroužící kolem Země připomínají spíše výtvary mimozemšťanů než produkty tehdejší kosmonautiky.

V příštích letech sice neubývá známek s tematikou dobývání kosmu, spíše naopak, ale protože realita v mnohem předetáhla fantazii, stávají se i tyto známky a náměty kosmických letů obyčejnými produkty všedního dne a motiv Něco je jinde na nich lze jen těžko hledat. Pouze známka č. 1596 znázorňující kosmonauta vysazeného na povrch Měsíce a známka z téže série č. 1599 zobrazující stálou kosmickou stanici na Měsíci zasahují svým námětem ještě do oblasti fantastiky, neboť byly vydány 24. března 1967. Nutno podotknout, že tento článek si nevšímá známkové produkce, zobrazujících podle popisku reálné objekty /kupříkladu kosmickou loď Vostok/ způsobem, jenž odpovídal pouze výtvarnickové fantazii, když se nijak nemohl dopídit skutečné podoby kosmických objektů.

Zlatým hřebem emisní činnosti naší pošty pak je série Historické palné zbraně z roku 1970. Na známce č. 1834 se totiž objevuje baron Prášil hrdě letící na dělové kouli nad nepřátelským táborem. Známka č. 1836 si všímá kanonýra Jabůrka, zavlčeného do sci-fi nezodpovědným činem Pavla Kosatika /viz Lovci zlatých mloků/. Vrcholem pak je známka č. 1837 s nominální hodnotou 1,80 Kčs, na níž se objevují slavní hrdinové, pánové Arden, Barbicane a Nichois v opojení z beztlakového stavu, to vše doprovázeno pyšným vystřelení Columbiady.

Je jen škoda, že tento vernovský motiv prozatím uzavírá tuto malou procházku po československých sci-fi známkách.

"Domnívám se, že jde o první případ, kdy fonika onemocněla," řekl doktor a pokrčil rameny, snad z bezradnosti. Přesto svůj neobvyklý úkol bral s velkou vážností, byť jeho hlavní činností bylo léčit lidi a k veterině při vši účtě k jeho schopnostem měl přece jen dost daleko - pokud tady byla zmíněná věda co platná. Ale v naší malé uzavřené společnosti, sestávající z pilotů, astronomů, astroarcheologů, navigátorů, strojníků a montérů byl nepochybně jediným, kdo měl jakés takés schopnosti opravňující ho, aby se pokusil vyřešit tenhle akutní problém.

Naše fonika neměla moc ráda, když se jí dotýkali lidé, a vlastně byla ze všech, s kterými jsem kdy měl tu čest cestovat, ta nejnedůtklivější, ale naproti tomu co se týče spolehlivosti, nebyly žádné stížnosti, neboť spojení oustaravala s minimálním zpožděním a se skreslením na větší než jedno procento, takže jsme zprávy vlastně nemuseli opakovat, a přísun energie byl vůbec stoprocentní, neboť téměř neznala pojem bludný únik.

Když jsme k ní přivedli doktora, ležela téměř bez pohnutí, těžko říct zda na zádech či na břiše, a její husté obrvení, za normálních podmínek jasně oranžové, husté jako louka plná pamelišek, bylo teď zčernalé a polehlo jako opilí po letní bouři. Z posledních informací, které k nám ze Země pronikly, bylo zřejmé, že onemocněla pouze naše část foniky. Přísun zpráv ze Země pak ustal a s energií jsme si zatím museli vystačit z palubních zásob. Nevěděli jsme tak ani, jestli naše zprávy pronikají do éteru nebo jsou odvyšlávány platonicky, a pokud se na Zemi dostaly, jednalo se o spojení jednostranné a to nar vlastně bylo pro kočku.

V žádném případě jsme však nemohli připustit, aby zahynula. Pak by náš příští osud byl jasný jako ublaha za sluncečko dne. Protože zatím ještě nikdy žádná fonika v kosmu nezahynula přirozeným způsobem, vysvětlovali by si na Zemi její konec jako v obdobných případech: smrt foniky znamená smrt celé expedice. Zcela marné bylo úsilí zachráněných výprav poté, co zahynula fonika byrinxu i Aldebaranu. V obou případech našli zachráněni jen trosky volně se vznášející v kosmu, vyschle pozůstatky posádky a foniku také už dávno mrtvou, i když ze všech nejděle nepochybně spojující s neodvratnou zkázou, již stejně jako každá jiná živa bytost musela nakonec podléhnout.

Smrt jedné poloviny foniky znamená i smrt poloviny druhé. Její signální soustava, bez poruch pracující s nerušeným zpožděním přes propasti celých světelných měsíců (dál se "lověná zvířata" nedostali), je spolehlivá jen tehdy, pokud jsou obě části živé a zdravé. Pokud jedna polovina zahyne, druhá ji následuje s nepatrným zpožděním, aniž by se pokusila o jakýkoli pokus o záchranu, a všechny snahy udržet naživu osamocenou polovinu foniky se zatím ukázaly marné. Je pravdou, že byly zaznamenány případy, kdy polovina foniky onemocněla, ale vždy to byla ta, jež byla uložena v základně na Zemi, v kosmu se foniky cítily výborně a nebylo vždy jednoduché rozhodnout, která část má po rozdělení zůstat na Zemi a která letět s výpravou. Nedá se říct, že by se hádaly či se snad dožadovaly svých práv, tak jednoduše přece

Jen nebylo možné se vyslovit, ale ta část, která zůstávala na Zemi, vykazovala občas jakousi podivnou nostalgii, nevysvětlitelný smutek, který se snad dal objasnit úcitím odloučenosti, což by však šlo pochopit jen v případě, kdyby se stejně projevovála i polovina druhá. Bylo proto pravidlem, že po návratu výpravy z kosmu si obě poloviny při příštím letu své místa vyměňovaly, i když se to neobešlo bez rizika a podobný přestup zpravidla doprovázely nepředvídatelné technické potíže.

Onemocnění foniky v kosmu bylo událostí tak neočekávanou, že jsme už všichni viděli osud naší výpravy v těch nejčernějších barvách. Havenek se zatím nic neobvyklého nedělo, expedice plynule pokračovala dál, posádka plnila své povinnosti, ale apoje- ni se Zemí, dosud zprostředkovávané fonikou a milisekundovým zpožděním, bylo přerušeno a ve výpravě se objevil stín snad i předznamenávající katastrofu a s psychicky narušenými lidmi ne- bylo nikdy k potížím daleko.

Jistotu jsme však měli jedinou - pokud se nepodaří foniku uzdravit, nikdy už se nevrátíme na Zemi. Jediným způsob, jakým jsme mohli získat potřebné množství energie, bylo dálkové spo- jení se Zemí prostřednictvím foniky.

Doktor klečel vedle ní. Obvykle se téměř nepohybovala, teď se její čtyřmetrové tělo ne nepodobně přeseknutému červu jemně otřásalo, bledá kůže se napínala a zase povolovala, obvrněním pro- bihaly rytmické vzruchy. Zlověstná černá barva styčných bobulek vemne vyvolávala ty nejhorší představy.

"Jak dlouho to trvá?" ptal se lékař a mně připadalo, že se jen pokouší maskovat svou bezradnost. Ale on musel být bezradný, právě tak jako já, právě tak jako kapitán Mansfeld, a právě tak jako František, jehož starostí bylo foniku krmit a pečovat o čis- totu v její kabině, to měl ale jen také na částečný pracovní uvazek, protože kdysi kdosi usoudil, že tak nenáročná funkce jak- ko je ošetřovatel foniky je snadno kumulovatelná s mnoha dal- šími činnostmi, především obsluhou biologických okruhů a regene- račních systémů.

"Druhý den," odpověděl František a připadalo mi to jako vzlyk-nutí. Zjevně se stavem foniky dost soužil, možná, že dával vinu i sám sobě. Doktor se pokusil pohladit foniku po její ochmýře- ných kůži. Ucukla a obvrněním se přehnala mohutná vlna.

"Je dost citlivá," podotkl František.

"Jak to myslíš, že je citlivá?"

"Dost často jsem ji hladil," vysvětloval tiše. "Musí se to dělat něžně... jinak ucukne, jako když se dotknete lechtivého člověka. Asi takhle."

Jeho dotyk fonika strpěla s relativním klidem, ale přece jen slabší vzruch rozevřel černé bobulky.

"Budu postupovat tak, jako by se jednalo o normálního pa- cienta," konstatoval lékař a řekl to dost rozhodně. Mohl říkat cokoliv a dělat co ho napadne, neboť vše, co učení, je s největ- ší pravděpodobností přecem odsouzeno k nezdaru. Nenamítal jsem nic, protože i totiž bylo skutečně podniknout alespoň něco, při- nejmenším pro povzbuzení morálního stavu posádky, neboť kdovi, zda se ty dva novoproměněné lidi nezměníly v uráždné trojky jen proto, že jejich fonika takto dlouho přetrvávala a měl to za pou- sledek upírů a zlatých morloků. Když se ty expedice se nejprve učily, ne bavily o své žádné zprávy, a pozemská část foniky

zachovávala bohorovny klid až do chvíle, kdy v ní vyhasl život. Zahynela polovina foniky, její druhá část se během několika sekund scvrkla asi na jednu třetinu původního objemu, jakoby se to ohromné množství plasmy, jímž jsou její buňky přímo těhotné, v tu ránu vyparilo, fonika zčernala jako uhlí a brzy z ní zůstane jen vyschlá tmavá slupka, ničím nenavědčující tomu, že ještě před několika minutami byl na tom místě ten nejdokonalejší biologický organismus, jaký se kdy člověku podařilo vytvořit.

Doktor si přitáhl blíž svůj kufík a po krátkém váhání jej otevřel. Objevil se nezbytné pomůcky každého lékaře, na něž jsem vždy pohlížel s největší nedůvěrou. Poněkud na lahvičky s léky, ampule s roztoky, varu a obvazy mě ještě ponechával v klidu, všechno ty různé detekční přístroje byly zcela bezbolestné, ale lesklé kovové nástroje, o jejichž účelu jsem neměl poňetí, v mě bytosti vyvolávaly rozpor a podivnou na injekční stříkačku bych s rozkousal přenechal někomu jinému. Neměl jsem však zbyti, kapitán Mansfield mě určil jako asistenta při pokusu o uzdravení foniky a tak jsem musel leccos vydržet. Frý to z mé funkce zástupce velitele přímo vyplývalo. Podle mého názoru z ní vyplývalo něco úplně jiného, ale kažen teď byla na prvním místě a já se nesměl zbytečně přit, abych nepřilával oleje do ohně.

Po krátkem váhání vyjmul doktor jeden aparát, něco stiskl, z útrobu černé krabičky se vysunula asi dva metry dlouhá hadička zakončená kovovou destičkou, tuto destičku pak zlehka přikládal na citlivé body povrchu foniky, které mu ukazoval Frantík, údajně pod nimi měly být nehluboko pod povrchem kůže velké tepny. Bylo mi trapné, protože o fonice jsem nevěděl vlastně nic a největším odborníkem tady byl nakonec Frantík, kapitán však jaksi nechtěl připustit, že by devatenáctiletý učeň mohl být moudřejší než všichni vědci na palubě. Vzpomněl jsem si na první lety do kosmu, kdy kosmonauti byli sekundu po sekundě sledováni desítkami lidí v pozemském centru a bez vědomí základny nemohli ani fňknout. My letíme téměř světelný rok daleko od Slunce a nikoho snad ani nezajímá, jestli s námi letí čumák nebo zadek foniky, jestli je zdravá nebo nemocná, skoro jsem se začínal obávat, že právě ta naše potvůrka má už odlétáno své a hyne vlastně starim. Ale to by pak hnuly obě poloviny... Víš, let do oblasti Dortova oblaku je záležitost rutinní a otázkou několika týdnů relativního času a podle jakéhosi podivného nařízení jsou foniky natolik spolehlivé a bezporuchové, že není nutné posílat s výpravou odborníka, ale nesmírně rád bych toho, kdo si tohle krásné úspěšné operaci vymyslel, viděl teď tady s námi na palubě.

"Nelíbí se mi to, nelíbí," bručel doktor. "Teplota dvě stě dvacet, teplota vysoká, vysoká..."

Nevěděl jsem, jakou má mít fonika teplotu, ale pojem horečka, který téměř zmizel z lidského slovníku, se náhle vyloupil v celé nahotě jako předznamenání smrti.

"Krevní tlak na normálu," zavrčel doktor a vzal si jiný přístroj. Za Frantíkovy pomoci odebíral vzorky tkání a krve.

"Všechno nasvědčuje tomu, že se jedná o infekci," konstatoval asi po půlhodině. "Pokud jsou jejími původci známé mikroorganismy, je tu jakási naděje. Pokud však nám tady, v této vzdálenosti od Slunce, pod neznámým vlivem něco zmutovalo, nebudeme to mít jednoduché."

Myslím, že jsem ještě víc zbledl.

K nějakým závěrům měl doktor Jojit asi po čtyřicetihodinách a nezbývalo než doufat, že tu dobu prožije fonika bez podstatného zhoršení zdravotního stavu. Doktor se zavřel do laboratoře se svými mikroskopy a pokusnými zvířaty, já jsem bloudil po palubách a občas jsem se na foniku zašel podívat, na pohled se nic nového nudělo, ale Frantík, který se od ní nehnul, mi se slzami v očích sděloval, že je to s ní horší a horší. Chvilu, které jsem strávil v přítomnosti kapitána Mansfelda, nelze řadit k nej příjemnějším zážitkům z této výpravy. Fronda, kapitán byl už také natně podrážděný a to, že většina posádky svalovala vinu na něj, jeho psychiku právě neupravilo, ale to ho snad neopravňovalo k tomu, aby si svou zlost vyléval na mne, neboť péče o foniku byla v obecném seznamu mých povinností někde na padesátém místě, i když jsem už dobře tušil, a všichni účastníci hvězdných cest by si tu základní poučku měli vepíat na první stranu palubních deníků, že osud výpravy je přímo úměrný péči o foniku.

Když jsem odcházel z řidičí kabiny, kde kapitán Mansfeld vyslovil před několika minutami jisté myšlenky naznačující mou následnou degradaci, a mé kroky se stáčely směrem k Frantíkovu království, něco se mi mihlo pod nohama. Pozorně jsem se za tím pestrým nevelkým přehledem zahleděl a chvíli se mi zdálo, že by to mohl být zlatý křeček. Fokřil jsem nad tím rameny a vzpomněl si na to druhý den při snídani. Čistě náhodou jsem se o tom zmínil doktorovi, zlatí křečci patřili přece do jeho sféry zájmů.

Nápadně zbledl a odhodil přístroj.

"Říkáš křeček?"

"Nevím, možná křeček, možná máme v podpalubí krysy."

Nechal všeho a vyběhl z jídelny. Nasledoval jsem ho až do laboratoře. Snad tam všechno vypadalo normálně, ale pohled na lékáře svědčil o opaku.

"V téhle nádobě," ukazoval na konstrukci tvaru hranolu teď vyplněnou kupou střepů, "jsem měl tři křečky, které jsem infikoval organismy nalezenými v jejím těle," a bylo mi hned jasné kde, "a teď tu není ani jeden. Ani jeden. Nejsou tu ani jejich mrtvoly, a i když jsem se včera bál, že to nepřezijí, tisíckrát radši bych je tady našel někde ležet ztuhlé. Nechápu však, jak a kudy ty potvory utekly."

"Tys tam našel nějaké zárodky, které by mohly..." Myšlenku jsem nedokončil.

"Mohly, a také nemusely."

"Ma sam někdo přístup?" proněnil jsem se v detektiva.

"Všichni. Neznám však nikoho, kdo by byl schopen žertovat právě tímhle způsobem."

"Pokud to byl ovšem žert."

"Ale kdo a proč by pouštěl křečky do lodí?"

"Ten, kdo si nepřejí, aby se přišlo na... Doktore, já nevím, co mě to napadá? Proč by někdo chtěl otrávit foniku, to by nutně zahubil i sebe. Ale jiné řešení mi nenapadá, ti křečci se přece neprokousali ven sami. Buď máme mezi sebou sebevraha, nebo šílence. Doktore, musíš prověřit naprosto všechny členy posádky, aby..."

"Koukej, tamhle je jeden!"

Maličké chundelaté zvířátko se krčilo v koutě za odpadkovým košem. Doktor se k němu zvolna blížil a pomalu natahoval ruku. Hlodavec našpulil čumáček a postavil se na zadní. Než mi došlo, co se stane, bylo pozdě. Rezavý tvoreček proklouzl pootevřenými dveřmi a doktor si držel prokousnutý prst. Vyběhl jsem za křečkem, ale nikdy jsem netušil, jak takové neohrabané zvíře dovede rychle běhat. Byl jsem odhodlán je třeba i zabít, ale to bych křečka musel nejdřív dohonit. Věděl jsem, že se tu děje něco, co zatím přesahuje mé chápání, a klíč k problému utíkal hlavni chodbou. Už už jsem ho měl, ale když se znenadání otevřely jedny dveře a já si třel bouli na hlavě, měl křeček svou úlohu značně usnadněnu. Nedbal jsem toho, že na mne strojník O'Reilly, zvaný všemi pro pochybnou barvu pleti Osmahlý Jack, volá cosi na způsob dotazu na mé duševní zdraví, utíkal jsem dál, křeček už byl skoro na zádi, tam, kde má svou kabínu fonika. Zvíře bylo ve slepé uličce, a měl jsem je na dosah, ale znovu mu nahrála náhoda. Frantík zevnitř zeslechl, že na chodbě je neobvyklý ruch, a otevřel dveře do její kabiny.

"Křeček," křičel jsem. "Vlezl ti tam křeček!"

Uvnitř jsem kromě načernalého nemocného těla foniky neviděl nic. Za chvíli za mnou přisupěl doktor.

Křečka jsme měli uvnitř a nemohl nám utéct.

"Musíme ho najít," šipěl jsem.

"Co když se to fonice nebude líbit?" zamračil se Frantík.

"A vy, doktore, jste přece říkal, že má být v klidu..."

Lekař pokrčil rameny. Na pravém ukazováku měl náplat.

"Pokud to zvířátko smajdeme, celý výzkum se zdříž o jeden den, a to senám může stát osudným. A co je horšího, ti křečci jsou infikováni a my jsme až do této chvíle byli strašlivě neopatrní. Především ude mne je to trestuhodné. Obávám se, že hned potom budeme muset všichni tři do izolace, a fonika musí zůstat sama. Teď však musíme najít křečka."

V kabině foniky bylo úžasně málo místa, sama ji vyplňovala víc než z poloviny. Měli jsme co dělat, když jsme její tělo odvalovali do stran a pátrali po té maličké potvůrce. Trvalo nám víc než hodinu, než jsme se přesvědčili, že kromě nás tři a foniky není už v kabině žádný živý tvor a museli jsme přesvědčovat sami sebe, že se křeček prokousal kovovými stěnami a nenechal za sebou žádnou stopu...

Bylo prokázáno, že neznámý mikroorganismus existuje. Doktor mi chtěl ukázat jeho vzorky pod mikroskopem, ale když do přístroje vztekle cpal jedno skličko za druhým, ukázalo se, že všechny zkumavky s krví foniky jsou náhle prosty jakéhokoli cizího života, a věru snad ještě nikdy jsem nespátřil tak udíveného člověka. Doporučil mi, abych ho nechal chvíli přenýšlet, a tak jsem ho nechal u samotě s tím, že pokud ho nic kloudného nenapadne, musíme stůj co stůj odebrat vzorky znovu, to ovšem až poté, až se rozrušená fonika uklidní. V lodi zatím kypěl slušný halas, protože kdo měl ruce a nohy, honil ty tři křečky, kteří se ztratili z uzavřené nádoby a teď i z uzavřené kosmické lodi.

Dobře jsme chápali, že pokud ten neznámý mikroorganismus, o jehož existenci jsem teď mluvil pochyboval, může infikovat člověka, s naší výpravou to neskončí dobře, i kdyby se fonika uzdra-

vila desetkrát.

"Prosím tě, přijď rychle za mnou, děje se něco divného," volal mi doktor něco po sedmé večer. Ne, to nebyla výzva k plánovanému odběru dalších vzorků, doktor nevypadal na to, že by byl schopen provést nějakou souvislou akci. Nenašel jsem ho v jeho kabině a po ironicky pronesené informaci od Osmahlého Jacka, z níž vyplývalo, že si doktor notně přihnul, jsem našel našeho lékaře zápasit nedaleko dveří, za nimiž trpěla fonika, s Frantíkem.

"Musím tam!" šipěl doktor. Oči měl podlité krví a vůbec nevypadal dobře. Dal jsem si jedno k druhému a dospěl jsem k závěru, že u něj právě propukla ta neznámá infekce. Křeček ho přece kousl do prstu! Ale proč se tak dere k fonice, a hlavně, proč mu v tom Frantík brání?

"Musím tam, ale nedovolte mi to!" křičel doktor a jeho slova postrádala smysl.

"Pomozte mi přece," vyjekl Frantík a snažil se doktora vystrkat z otevřených dveří, za nimiž se v jakýchkoli podivných křečích otřásala teď nezvykle růžová fonika.

Objal jsem doktora nemotorně ze zadu a divil jsem se, kolik se v tom slabém vychrtlém těle vzalo síly. "Já tam přece nechci, dělejte, co můžete," drala se rozmazaná slova z křečovitě sevřených úst a jeho svaly se draly vpřed, byly napjaté k prasknutí, oči nepříčetně vyřeštěné, připadalo mi, že nás vůbec nevidí, rukama nás prudce rozrazil, váleli jsme se s Frantíkem v jednom chumlu, pomalu se sem sbíhala celá posádka, ale než jim někdo stačil vysvětlit, co se tady děje, vpadl doktor dovnitř a než jsem vstal a vešel k tomu nestvůrnému červu za ním, spatřil jsem jeho malou postavu, teď téměř zahalenou do špinavého pláště připomínajícího pohřební rubáš ležet vysoko nahore, v téměř půldruhemetrové výšce, celým břichem se napino dotýkal těch kulatých hlaviček obrvení foniky. tv donosud nečinně ležící orgány nápadně ožily, pomalu se napřimovaly a protahovaly, objímaly to lidské tělo, které nás už nevidělo, jen se křečovitě drželo toho nestvůrného beztvářého organismu a než se stačilo stát cokoliv jiného, pochopil jsem, že doktor je za nechutných masekavých zvuků vtahován kamei dovnitř, a ve chvíli, kdy mi bylo jasné, kam se poděli všichni tři křečci, než kdokoli z nás mohl něco udělat, ale ono se vlastně už nedalo dělat nic, zmizel doktor v tom hustém obrvení, ještě chvíli bylo na těle foniky možno pozorovat takový napfirozený hrb, ale i ten se pomalu vstřebával a netrvalo snad ani dvě minuty a doktor zmizel ze světa jakoby nikdy neexistoval.

Kabina byla prázdná, kromě nehybně ležící foniky v ní už nic jiného nebylo.

"Ježíši, ona sežrala doktora!" křičel kdosi nepříčetně a v lodi nastal nepopsatelný zmatek. Kdosi rozrazil dveře a vnikl dovnitř, málem jsem nepoznal Osmahlého Jacka.

"Já jsem tu mrchu vždycky nenáviděl!" řval strojník. Sekyru jsem uviděl pozdě. "Na ní!" zařval a rozmáchl se. Protrhl tělo foniky v délce větší než půl metru, brvy se rozevřely, spatřil jsem bělavou tkáň, které se brzy zbarvila světle červenou krví. Když se Jack rozmáchl podruhé, něco se ve mně vzepjalo. Snad jsem podvědomě pochopil, že foniku neami zabít, i kdyby si nás chtěla dát k obědu všechny, protože bez ní se už domů nikdy nevrátíme. Musíme ji zavřít, izolovat, nikoho k ní nepustit, a

doufat, že se uzdraví nejen z té strašlivé rány, kterou jí uštědřil Jack, ale i z té infekce. Postavil jsem se úderu do cesty a Jack už nestačil zabrzdit.

Probudil jsem se pod bílým stropem palubního špitálu. Skláňel se nade mnou doktor a plácal mě po tváři.

"Tak se konečně probuď," říkal navábně. "Snad už jsi spal dost dlouho."

To jsem si myslel, že jsem někde v nebi, ale doktor byl tak neskutečně živý, že jsem spíš nabýval pocitu odpovídajícímu absolvování náročné horečnaté noci s děsivými sny, z nichž ten poslední byl až neskutečně reálný. Nebyl to sen, o tom mě přesvědčovalo ovázané rteno. Osmahlý Jack má pádnou ránu.

"Co fonika?" zeptal jsem se.

"Je v nejlepším pořádku," usmíval se doktor.

"Ale co ty, tebe přece ježlala?"

"Asi jsem ji nechutnal, tak mě za půl hodiny zase vyplivla. I ty chudáky křečky."

"Ale proč? Co to všechno málo znamenat?"

Vysvětlil mi to až za dva dny, když už mi dovolil chodit.

Přiznal se, že tomu sám ještě nevěřil, ale jakousi teorii už pohromadě měl. Až se vrátím na Zemi, bude nutné nově objevené schopnosti foniky řádně prozkoumat. Doktor se domníval, že fonika zachránila celou výpravu před nebezpečnou infekcí, která na palubu pronikla z Cortova oblaku. Tam mohla být занесена od kterékoli jiné hvězdy, vždyť na své pouti kosmem vykonala naše Slunce bezpočet zdvořilostních návštěv. Fonika na neznámý organismus reagovala jako první a začala jej soustřeďovat ve svém těle, docela jednoduše tím, že všechny vzduch hnaný klimatickým systémem řídila také do své kabiny. Zvýšeného proudění si nikdo nepovšiml, dokud jsme nezkontrolovali záznamy z přístrojů. Jak tu dokázala, to je také otázka, ale zdá se pravděpodobné, že je schopna kontrolovat některé neživé systémy. Všechny nebezpečné zárodky fonika pohltila a protože byly skutečně nebezpečné, následně onemocněla. Byla by se s nimi vypořádala sama, protilátky vyrobila v neuvěřitelně krátké době, kdybychom do procesu nezasahli my. Tím, že jí doktor vzal vzorky krve, a fonika mu pro to, že byla oslabená, nestačila v jeho počínání zabránit, se organismy opět rozšířily po lodi. Teď musela fonika zabírat na plný výkon. Křečkům poručila sednout, stáhla se k ní těsně pár hodin a pohltila je snadno, a kdyby jeden z nich nekousl doktora, bylo by všechno vyřešeno. Doktor však byl ohrožen a fonika neměla jinou možnost než vysát všechny cizí organismy i z jeho těla. Jak to udělala, to jsme viděli, a máme za to zaplatilo životem, a kdybych nezasahl já a následně kapitán Mansfield, snad by ji osmahlý Jack ve vzteku rozporcoval.

Byla to sice jen doktorova teorie, a možná dost silně, a ty cizí organismy kromě něho nikdo neviděl, nikoho však jiné logické vysvětlení nenapadlo. Fonika se však uzdravila a oboustranné spojení bylo obnoveno. Po celou tu dobu byla pozemská část foniky úplně zdravá!

Snad by to byla jen taková malá epizodka z dlouhodobé cesty kosmem, kdyby asi po měsíci nevtrhl náhle náš Frantík do velitelské kabiny a zděšeně nevykřikl:

"Fonika umřela!"

Nikdo z nás mu nevěřil, dokud se na tu apokalypsu nešel podívat. Byl to děsivý, neutěšený pohled, plný beznaděje a zkažy. V teď tak prostorné kabině se při zemi krčila jen vyschlá černá slupka, splasklá jako prázdný balon, pozůstatky foniky, v níž ještě před několika minutami pulsoval život, a která ze světa odešla tak náhle jen proto, že už nežila ani její druhá část...

Bloudíme bez cíle vesmírem, žije nás už jen třetina.

Ženy mezi námi nejsou, proto už za pár let nikdo živý na palubě nezůstane.

Nechce se však věřit, že lidský druh je skutečně odsouzen k zániku.

Tomáš Ryšánek
NA POLI VĚDY

Docentka Pakostová a doktor Tyglík byli dlouholetými spolupracovníky profesora Smetáčka a dokonce v posledních třech letech dělali spolu na jednom výzkumu, který se už blížil ke konci. Proto je ani příliš nepřekvapilo, když si je profesor pozval do své laboratoře, přestože bylo po pracovní době. Jejich společný předmět zkoumání byl totiž mírně řečeno neoficiální. Myšlenka, která se ve Smetáčkově laboratoři měnila ve skutečnost, byla tak směšná, že zveřejnění výzkumu před jeho úspěšným dokončením by vzbudilo u kolegů názory, že se všichni tři zbláznili. Proto v pracovní době se zabývali seriózním programem jejich Výzkumného ústavu organické chemie a pouze ve svých volných chvílích propadali svému fantastickému či téměř až alchymistickému badání.

Teď tedy docentka Pakostová a doktor Tyglík seděli v profesorově laboratoři a očekávali jeho slova o to dychtivěji, čím více tušili, čeho se budou týkat. Stůl v laboratoři byl totiž pokryt bílým ubrusem, stály na něm tři sklenky a láhev šampaňského. Navíc byl profesor oblečen do čistého pracovního pláště zářícího jako padlý sníh. A to bylo tak výjimečné, že Pakostová a Tyglík to za svých dvacet let práce v ústavu zažili jen dvakrát.

Profesor Smetáček, štíhlý padesátník s očima, které bystrému pozorovateli prozrazovaly, že myšlenky geniálního mozku profesora se ne vždy váží k chemickým vzorcům, si prohrábl svou stále ještě bujnou křivici a slavnostním hlasem pravil:

"Vážení kolegové, jistě tušíte, co vám chci sdělit. Ano, náš výzkum je u konce. Dovolil jsem si koupit láhev šampaňského, abychom si mohli v této slavnostní chvíli připít na zdar naší práce. Nejprve ale zřejmě budete mít ještě několik dotazů."

"Samozřejmě, profesore," blyskla po něm silnými skly svých brýlí docentka Pakostová, "který ze vzorků je ten pravý?"

"A - 115. Tedy ten, který jste minule substituovala. Byla to výborná práce, drahá kolegyně."

"Ach," povzdechla Pakostová a v jejích očích zazářil lesk Nobelovy ceny.

"Už jste provedl nějaký ... ehm pokus, který by definitivně potvrdil účinek látky?" ozval se Tyglík stíraje si velkým kapesníkem svou pleš. Byl pravým opakem kolegyně Pakostové. Zatímco na její vyzdobě postavičce by člověk marně hledal nějaké stopy tuku, doktor Tyglík byl nučen nakupovat v nadměrných velikostech. V těchto červencových parnech se však díky své nepohodlné postavě neustále potil, i v něm však dlužno tajně všeti, ovšem zcela jiná než u profesoru Smetáčkovi.

"Ano, provedl jsem preparát sám na sobě. A mohu říci, že výsledek byl ohromující."

"Co jste užíval?" vyhrkla Pakostová.

"Když jsem předložil prořezání hodnoty preparátu A-115 a zjistil jsem, že by to mohl být ten pravý, rozhodl jsem se vzal

Jsem si deset granů. Samozřejmě až doma. Přenesl jsem své vědomí do mé kočky. Účinek trval hodinu. Vyzkoušel jsem to okamžitě znovu a přestěhoval jsem se tentokrát do těla jednoho z mých králíků. Ušel jsem v něm tři hodiny. Provozl jsem pak pokku ještě několikrát a s různými zvířaty. Zdá se, že reakce je vždy stejná. Deset granů látky A-115 umožňuje přenést vědomí do jakéhokoli zvířete na jednu hodinu. Po této době se vědomí samovolně vrací do svého původního působíště."

"Fantastické," vydechla Pakostová a Nobelova cena se jí znovu zahoupala před očima, "chtěla bych to také zkoušet."

"Ano, profesore," přidal se Tyglík, "než to zapijeme, mohli bychom provést ještě jeden pokus. Tentokrát ale všichni tři."

"Dobrá," usmál se Smetáček, "počítal jsem s vaší zvědavostí. Ostatně náte na to právo. A-115 je i váš vynález. Dám vám tedy každému padesát granů. Tamhle ve sklenici jsou tři mouchy. Na nich jsem ještě pokus neprováděl. Vyberte si tu svou a přepněte spolkněte. Joště ale zamkně dveře, aby sem někdo nevešel a nevytekala ho naše těla zbavená vědomí. Každý z nás pokří, kam se mu zachce, ale nezapomene se do pěti hodin vrátit. Vědomí lze přenést zřejmě jen na krátkou vzdálenost."

Ach, jak volnu se cítil profesor Smetáček ve své muší podobě. Cítil si letět, kam se mu zalíbilo. On ale věděl už dávno, jak to cítit cíl - koupaliště. Konečně mohl popustit uzdu své tajné vášni aniž ho kdo viděl.

Už v hloudu ho silně přitahovaly krásné ženy a dívky. Jenže svůj čas cele věnoval studiu organické chemie. Kvůli ní se ani neoznal. Díky tomu se stal uznávaným odborníkem a nyní dospěl k význačnému objevu. Ale pud daný přírodou člověku nelze utopit v chemických rovnicích a významnáních za rozvoje vědy. A tak s příchodem jara profesor prožíval učiněná muka. Co mu dala práce, aby se neohlížel za děvčaty v krátkých sukýnkách. A v létě, když měl volnou chvíli, bylo možno zastihnout ho pouze na místní plovárně, kde se skryt za novinami věnoval pozorování štíhlých těl v bikinkách. A přitom si uvědomoval tu hrůzu, kdyby ho někdo odhalil. To by bylo posměchu a více či méně skrytého pohrdání od kolegů, kteří mu zvidělí jeho úspěchy. Možná že i o své výborné místo by přišel. A nejvíc ho děsila představa vyzáběle kolegyně Pakostové, jak si ho prohlíží co by sexuálního maniaka.

Teď však mohl bez obav holdovat svému prokletí. Chvilí nadšen pozoroval polonahé dívky a pak se dodal odvahy a přistál na přepychové hýždí blondé Marušky Mrožové. Chvilí přešlapoval na místě a pak se vydal k jejímu exportnímu zadečku.

Doktor Tyglík nejprve nesměle poletoval po laboratoři a nemohl si zvyknout na to, že má křídla. Dalo by se říci, že se je učil ovládat stejně těžce jako před několika lety automobil v boudě. Nakonec ale usoudil, že zákony mušího letu ovládá již dostatečně, a vylétl ven. Kešel vůbec představu, kam letět. Po krátkém přemýšlení zamířil k městským sadům. Jeho cesta vedla však kolem řasny mistra Znamínka. Na vlni uzenin a čerstvého masa, která ho udeřila do čichového ústrojí, nebyl vůbec připraven. Jen tak lze vysvětlit, že jeho slabost pro dobré jídlo v něm okamžitě překonala smysl pro vědecké bádání a doktor Tyglík místo do parku letěl do prodejny masa a uzenin. Usadil se na nejbližší tlačenku a dychtivě do ní zabofil sosák,

Stejně jako profesor Smetáček i docentka Pakostová měla jasnou představu o cíli svého prvního letu dříve než spokla svou dávkou A-115. Proto okamžitě co se její vědomí přeneslo do těla mouchy, zamířila k místní knihovně. Nehodlala však prohlížet vědecké knihy a časopisy, nýbrž chtěla objevit skryš, kdo zkorumpovaná knihovnice Bilková přechovávala knihy s případy inspektora Adama Dalglisha, slavného předchůdce v budoucnu ještě slavnějšího soukromého detektiva Georga Sniffersona. Docentka Pakostová byla totiž zažranou čtenářkou těchto detektivek, které se jí však dostaly do ruky jen velice zřídka, neboť nepatřila mezi ty, kterým Bilková za úplatek žadanou literaturu půjčovala. Hodlala tedy nyní objevit místo, kde jsou knihy ukryty a pak buď Bilkovou veřejně zotudit nebo se zařadit mezi vyvolené.

Její soukromé pátrání ji nedalo moc práce. Potvrdilo jen její podezření na regál za katalogy. Spokojena svou prací usadila se na nejvyšší polici s naučnou literaturou a sledovala cvrkot v knihovně. Bilková vedla právě družný hovor se známou drbnou paní Hnilíčkovou.

"A představte si, že ten ženatý nemrava Novák vodshora to zas táhne s tou rajdou Vránovou. A tolikrát sliboval, že už toho nechá. S ním si taky Nováková užije..."

Ale to se podívejme, pomyslela si docentka Pakostová. Pořád jsem zahrabaná v laboratoři a takové zajímavé věci se nedovím. A nastrožila sluchová centra, aby jí nic neuniklo.

Docent Smetáček poletoval na koupališti a procházel se po télech přítomných krasavic. Občas se mu naskytla i vzácná příležitost proniknout do jejich nejtajnějších zákoutí. Nakonec se ale vrátil na zadek Marie Mrožové. Slastně se na něm vrtěl a přemýšlel, jak přesvědčí kolegy, aby jejich objev hned nezveřejňovali. Tyglík bude jistě chtít, aby mohl výsledky publikovat a shrábnout tak tučný honorář za články v časopisech. A Pakostová už dlouho touží po nějakém tom vyznamenání, snad dokonce sní i o Nobelově ceně. Ale ono to nějak půjde. Přesvědčí je, že preparát je ještě nutno několikrát vyzkoušet, aby nastaly nějaké komplikace. Přitom si bude moct ještě mockrát zalézt na plovárnu. Spokojeně si zaznul přední nohy, když tu nenadále se mihla vzduchem čísi ruka a s plečkou mu opadlo na místo, kde sedl profesor Smetáček.

"Franta, Maruše, ale neles tak mouchu," orloval se postižené krasavici Franta Mocha, který si na její zadnici důlal už dlouho zálusk. Přitom smetl prsty hmyz z modrých plavek.

Doktor Tyglík hodoval na uherskou salamu a přitom dumal, jak unavit Pakostovou a Smetáčka, aby hned nezveřejňovali svůj objev. Neboť takto si mohl kdykoliv zalézt do nějakého soukromí a tam se zadarmo cpát jak dlouho se mu bude líbit. Smetáček se ale jistě těší, že díky objevu A-115 konečně postoupí na místo zástupce ředitele a kariéristka Pakostová na nějakou cenu.

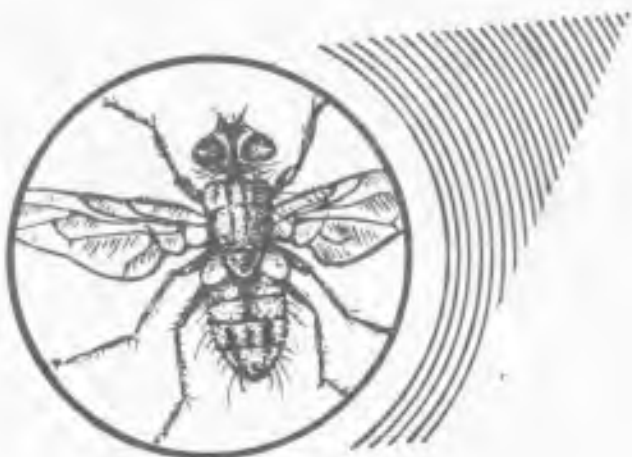
"Ztracený mouchy, v tomhle horku vlezuš všude!" vyrušilo ho z přemýšlení zaklení řezníka Znamánka. Byl ale tak narypaný, že už nestačiluhnout před dopadem plácačky na mouchy.

Když paní Hnilíčkové došly informace o svých spoluobčanech a skončila návštěvu knihovny, uvědomila si docentka, že je nejvyšší čas, aby se vrátila. Hodiny nade dveřmi ukazovaly tři čtvrti na pět. Ještě že knihovna je tak blízko ústavu, pomyslela si a spěchala jak nejrychleji mohla do laboratoře. A i při tom spěchu stačila přemýšlet o tom, jak by přesvědčila hrabývce Tyglíka a špihavce Smetáčka o tom, aby nespěchali se zveřejňováním objevu. Zřejmě díky tomu si nevšimla vlaštovky, která usilovně sháněla potravu pro své potomky a již přišla neopatrná moucha narázně vhod.

Pohřeb tří zesnulých vědeckých pracovníků, jejichž bezvládná těla objevila ráno uklízečka v laboratoři profesora Smetáčka, byl velice okázalý. Všeobecně se soudilo, že docentka Pakostová, doktor Tyglík i profesor Smetáček zemřeli při ověřování nějakého nového preparátu. O tom svédčila i nenačatá láhev šampaňského, kterou chtěli zřejmě po úspěšných zkouškách otevřít. Šířily se dokonce fámy, že tito tři vynikající vědci se ve velké chvíli zabývali poky o přenos vědomí, ale nikdo z vědeckého personálu jim nevěřil.

Smuteční projev nad rakvemi zemřelých pronesl sám ředitel ústavu. Hovořil o úspěších, kterých ve svém životě na vědeckém poli dosáhli a neopomněl zdůraznit, jak velkou ztrátu pro ústav jejich odchod znamená. V tvářích všech přítomných se značilo velké pohnutí a v mnohých očích se zaleskly slzy, když ředitel končil projev slovy:

"... všichni tři zemřeli uprostřed své plodné práce a šťastní. Neboť co může být šťastnějšího pro skutečného vědce než padnout na poli vědy."

Josef Pecinovský

JEDNA KU JEDNĚ

Šimon šlapal po květinách zcela bezohledně. Pod jeho nohama se ty dlouhé stonky, doposud stojící bez jediného pohybu ve své svislé strnulosti, tříštily s tichým hřmotem, lámaly se na kousky, drtily na prášek. Nakopl pampelišku; nožky lehce zazvonily a místo aby se rozlétly do širého světa šfířit dál svůj druh, s tichým svištěním zapadly do zeleně trávy, která také nebyla travou, ale na rozdíl od květin se pod tlakem bož jen ohýbala a po chvíli pomalu, s jakousi opožděnou pružností, vstávala.

Ta spoušť na rozkvetlé louce nikomu nevadila. Kam až oko dohlédlo nespátril živého tvora, jen pod nevysokou mezí se krčil králík. Nehybný, se skleněným pohledem, stejný jako všechna zvířata, které Šimon v posledních dnech zahlédl. Přeskočil příkop a stanul na šedi asfaltu. Ucítil, jak se mu podrážky zvolna boží do pružné masy připomínající asfik. Už tu hmotu také ochutnal, ale silniční povrch byl nejedlý. Byl sice trochu nasládlý, ale nedal se žvýkat. Snad, až za čas zestárne ... Kdoví.

Ne, po silnici to dál nepůjde. Mnohem lépe se mu cestovalo po dálnici, beton byl tvrdý a měl neobyčejně nízký koeficient tření, jakoby jel po dřevě. Teď, když už se konečně blížil k hranicím, musel dálnici opustit a vlastnosti asfaltu ho zklamaly. Ani za hranicemi to určitě nebude lepší, pokud se pametoval, až do Prahy o jiný povrch nezavadí, pokud nebude uvažovat ty zbytky diažby při průjezdu Plzní.

Vytáhl kolo z příkopu.

Když před třemi týdny objevil obchod s jízdními koly, vnuklo mu to nápad. Chodil dva dny kolem, než všechno promyslel, než dospěl ke konečnému rozhodnutí. Tí všichni kolem už mu šli strašlivě na nervy, a přestože Šimon nebyl nenášenlivým typem, nesnášenlivým se ukázalo celé to prostředí. Jeden nenáviděl druhého, snad si navzájem záviděli i to své společné neštěstí, ale současně mohl u mnohých vytušit s tímto stavem nespokojenost a tak se s nimi snažil domluvit; v těch chvílích by se však nejspíš dohodl s tím Eskymákem, s nímž ještě nikdo nenašel společný jazyk a Šimon mu sám pro sebe říkal Nanuk. Nanuk byl klidný, vyrovnaný, vypadal spokojeně, nevadila mu ani nezvyklá teplota, jen po několika dnech odložil svůj sobí kožíšek, usmíval se na kdekoho a nikdy neváhal podat pomocnou ruku. Jazykové přehrady však zatím byly značné.

I s tím Japoncem, který trochu lámal angličtinu a jmenoval se nějak jako Jamazuka, by byla rozumná řeč, chodil stále ve svých firemních montérkách s ocelivě žlutou reklamou vyvedenou nečitateľnými jeponskými znaky na hrudi, z kapsy mu vyčuhovalo posuvné měřítko - tedy právě posuvné měřítko, a proto bezchybně funkční - a Jamazuka si to dobře uvě-

domoval, jakou má vzácnost a nenechal si na ně sáhnout, a právě ten Japonec pomohl Simonovi uvést do provozu jízdní kolo. Když ho pak Simon vyzval, aby jel s ním, chvíli zaváhal a pak odmítavě zavrtěl hlavou. Důvod byl nesnadný. Malá snědá dívka v půvabných šatečkách, původem snad z Filipín, snad z Indonésie, které k Jamazukovi přilnula hned od prvního dne spíš láskou dcery než milenky, a Jamazuka věděl dobře, to když spatřil hulákající opilce, proč ji musí hlídat. Děvče bylo neuvěřitelně plaché, před každým jiným mužem prchelo a když ji jednou vzali na testy, vrátilo se nervově zhroutené. Snad i proto ji podrobili tomu otravnému procesu pouze jednou, zatímco jiní si ten psychický kolotoč vyzkoušeli i pět-krát.

S Evropany, s nimiž se Simon mohl domluvit nejlépe, protože uměl obstojně rusky a německy, trochu anglicky, byla domluva snad nejtěžší. Pokud mohl zjistit, byla ve skupině jedna Francouzka, Ital, severan a pravděpodobně Jihoafričan, neboť jeho slova měla germánský přízvuk, což Simon poznal bezpečně, ale nevěděl, kam tu řeč zařadit. Domyslel si, že jde o afrikánštinu, až poté, co starec ztropil skandál, když se s ním dal bezděčně do řeči urostlý černoch pleti černější než eben.

Ve skupině jich bylo kolem osmdesáti. Simon se nikdy ne snažil o přesnou evidenci, i když cítil, že v budoucnosti bude nutné tuto společnost nějak zorganizovat. Z toho napočítal asi dvanáct dětí, mezi nimi pak jedno úplně nemluvné, jehož se ujala kyprá Mexičanka, ostatní pak se mohli v určitých mezích o sebe postarat samy; v tomto světě se stálou teplotou třidvacet stupňů Celsia, bez počasí, pohybujiících se strojů i nebezpečných zvířat jim snad nemohlo vůbec nic hrozit. Jen od lidí. Děti byly snad nejdružnější, porozuměly si brzy a utvořily uzavřenou skupinu a Simonovi připadalo, že dospělé vlastně nepotřebují, ti starší chlapci v pubertálním věku rozhodně ne, ale sedmiletý hoch, kterého Simon jednou objevil v koutku s očima plnými slz, ten stále ještě utěchu a matčinu náruč potřeboval, bál se to však přiznat veřejně.

V produktivním věku jich byla asi polovina, zbývali pak ještě starci, na těch však bylo nejvíce cítit beznadějné nad bezvýhodností postavení.

Simon vytáhl nohy z rozbrzděného asfaltu a stanul na krajnici. Původně byla písčité a docela dobře ho unesla. Poskočil. Všechno se zdálo být v pořádku. Znalecky přezkoumal, zda jsou pneumatiky dostatečně tvrdé a usoudil, že takových dvě stě či tři sta kilometrů ještě vydrží, než je bude muset vyměnit. Nasedl a rozjel se po pravé krajnici. Musel se usmát, když si uvědomil, že bezděčně a teď už zcela bezdůvodně dodržuje stále pravidla silničního provozu. Po krajnici se jeho poměrně dobře, písčité povrch se nelepil a píštěle se nebořily, musel však vynaložit mnohem větší námahu než na betonové dálnici.

Znovu zaspochyboval nad tím, zda jeho cesta, či spíše útek, má nějaký smysl, pak ale začal zubat a řídil. Nebyl

první, kdo skupinu opustil. Nojdřív se vypařil Shylock - tak mu Simon říkal - snad to byl žek, snad žid, ani jemu nerozuměl, když spustil svou harmoniku. A že toho něco namluvil. Simon ho spatřil v době, kterou si určil jako noc, jak se propířil tiše nádvořím, naložil svůj ruční vozík, který mu pomohl sestavit Japonce, až po okraj cihlami, a pak celý mrozený zmizel za vraty. Daleko s tak přetíženým a primitivním zařízením ujet nemohl, myslel si Simon, ale Shylocka pak už neviděli. Kdyby celá situace nebyla tak tragická, připadalo by to Simonovi k smíchu. To procházeli bez cíle prázdným městem a narazili na banku. Byla otevřená, protože hodiny ukazovaly, jako ostatně vždy, šest minut po jedenácté. Snad jen ze zvědavosti vešli dovnitř. Simon se procházel mezi pulty, před nimž se dale vytyčily řekající fronty zákazníků, za napůl staženým okénkem si představil věčně ochotného úředníka, na stole viděl pohozné spisy, formuláře, rezítky, tužky, propisovačku a reklamou kačera Ionaudu, a nad tím vším úplně zbytečně svítila zářivka, obrazovka terminálu vykazovala stav účtu teď už nepřítomných zákazníků. Simon uvažoval nad tím, jak tu zářivku a přesto nefungující obrazovku uvést znovu do chodu, pochyboval, zda se to vůbec někdy podaří, zkoumal ten malý počítač ležící vedle, jehož jedna klávesa byla stisknuta, jako by ji hladil prst člověka, a v tom se vyhrabal ze sklepa ten žid a vlekl cosi pod paži zabalené jen v kusy hadru a celý rudý se pachtěl pryč, ven, na ulici, na nikoho se ani nepodíval, před dvěma však zakopl a ten těžký předačt, celé to jeho vzácné tajemství, se vykulilo ze zámotka a těžce cinklo o kamennou podlahu. Simon poznal zlatou cihlu.

Ta Shylockova nepopsatelného kvílení se všichni odebrali do sklepení, kde se čas neuvěřitelnou náhodou zastavil v době, kdy byl otevřen největší trezor. Snad tuna zlatých cihel tam v matném svitu zářivek čekala na toho, kdo si je odnese na denní světlo. Simon se musel usmívat nad tou jejich memonářskou touhou vlastnit trochu toho lesklého kovu a jen se usklíbil, když se vrhli na poklad v dané situaci naprosto bezcenný, jen Shylock pobíhal kolem, lomil rukama a cosi čekal, a nebylo těžké pochopit, co asi buláká, nikdo mu však nevěnoval nejmenší pozornost. Snad jen tu hezká Francouzka, Michelle, se nezdála být okouzlena matným leskem zlata, které stejně jako všechny předměty anorganického původu bylo pravé. Přehrabovala se v malé skřínce v zadní části trezoru a nikdo z těch, co lovili zlaté cihly, si jí nevšímal. Strkali do kapes balíky bankovek, které neměly ani cenu materiálu, na němž byse natištěny, a nedali pokoj, dokud všechno nevynosili ven a neukryli tam, kam k jejich majetku nikdo nemohl.

Teď - dá-li se tak říkat době, na níž se dohodli ti, co měli jít do hodinky - přišla Michelle mezi ně a v moderně švytící zářivce svítila jako drahokam, a ona také drahokamem byla, protože jí od hlavy až k patě pokrývaly blyšící se šperky, jen smutné zlato a diamanty, nebiť jinými materiály, přehrabovala, měla je všude, ve vlasech, kolem krku, v uších, na lavi, ruce i nohou. Je docela svídná, napadlo Simona, a teprve když si vzpomínal, že kromě těch šperků na sobě už nic jiného nemá.

Její krása však byla oslnivá, některé z žen, které se už chystaly jít spát, vstaly zkouzlány i zbledlé závisí. Michelle pohodila vyzývavý úsměv směrem ke skupině mužů, nechala po sobě ještě chvíli přežít ty zkoumavé pohledy, a pak zmizela tam, odkud přišla, ale to už si byl Šimon jist, že noc nestráví sama. Zejtra ráno, za chvíli se ztratil právě ten Afrikánec.

Z kopce jelo kolo téměř samo, jen jednou musel Šimon zastavit, slézt a pomalu tou blátivou rosolovitou směsí obejít auto, které zastavilo, snad pro poruchu, přímo na krajnici. Otevřená kapota, špinavý hadr na bloku válců, dvě vyšroubované svíčky a otevřené víčko rozdělovače hovořily jasnou řečí. Jak snadné by teď bylo sednout za volant, otočit těmi klíčky visícími platonicky v zámku, sešlápnout spojku, zařadit rychlost, mírně přidat plyn a vhodně odjet. Zatím však ani jediné vozidlo, které prozkoumali, nebylo pojízdné.

Nepohybovalo se ani to kolo, na němž právě cestoval uvízlou k severovýchodu. Nepracovalo stejně jako všechny ostatní stroje. Šimon ještě teď cítil tu hrůzu, jež jím projela ve chvíli, kdy vzal do ruky obyčejné nůžky volně ležící na stole. Byly z jednoho kusu kovu, červík šroubu byl pouhou rýhou... Nůžkami se nedalo pohnout, dřív by je zlomil, než by stříhaly. Právě tak to bylo i s ostatním nářadím - kleštěmi, posuvnými měřítky, ale i klikami dveří. Matice srůstaly se šrouby svými závitů do jednoho kusu. Pokud však matice a šrouby našli zvlášť, daly se docela dobře sesadit a rozebíratelný spoj pracoval bez závad. Šimon nůžky nutně potřeboval, vlasy mu za těch pár měsíců přerostly přes únosnou mez a se svým dost výrazným bezvlasým prostorem těsně nad čelem a dlouhými vlasy vyrážejícími ze zátylku začínal působit groteskně. Ne, na vzhledu mu tolik nezáleželo, tedy vlastně nezáleželo na něm, ale snažil se zachovat si svou důstojnost, nerad se zbavoval pocitu, že by už neměl být člověkem, ale pouhou rekvizitou. K tomu potřeboval nůžky. Poradil si. Navštívil zdravotní středisko v tuto denní dobu pochopitelně otevřené. Měl štěstí, v prosklené skříní objevil spoustu sterilovaného lékařského náčiní, mezi tím i několik nůžek. Lobbě věděl, že zdravotnické nůžky se daří rozebírat, a tak získal sice nedokonale, ale přec jen kadeřnický nástroj.

S uspokojením i s jistým neklidem zjistil, že injekční stříkačky, pokud byly rozložené, pracují bez závad. Hodit se mohly i četné skalpely, tampony, obvazy, i léky, vše nahlázel do objemné kožené brašny a odnesl tmavému Američanovi, od něhož se dověděl, že je lékařem, ale mohutný mulat nesnášel trpkou životní změnu právě nejlépe. Pokrčil nad tím rameny. Léky pravděpodobně nebyly tím, čím měly být, ostatní náčiní i obvazy snad mohly sloužit, ale pak se na něj doktor pátavě podíval a tichým hlusem upozornil, že za celou tu dobu, co jsou tady, nikoho nezabolela ani zub, a se Šimonem se znovu zatočil svět.

Čím dál, tím méně tomu všemu rozuměl.

Když zabránil tučnému Malajci, aby propíchl nožem křehkého Čínana, když Shylock zmizel i se svým pokladem a Afrikánek se svou Michelle, když se jeden po druhém začali trousit pryč a ani děti se na "noc" nevracely domů, pokud se tomu příbytku vůbec dalo říkat domov, zjistil Šimon, že ho mezi nimi vlastně vůbec nic nedrží. Pal se do sestavování jízdního kola. Bicykly vystavené ve výkladních skříních zářily novotou a lákaly k nasednutí, kola se však neotáčela, pedály se nedalo pohnout, řetěz jenom pružil a řídítka byla osazena napevno. Skladiště však přetékelo náhradními díly, našel skutečně všechno, i když ložisko musel dávat dohromady kuličku po kuličce. Do dnešního dne by však nebyl hotov (scházel mu přece jen ten správný technický fortel), kdyby mu nepomohl všeměl Jamazuka. Do čtrnácti dnů kolo jezdilo a mělo i měnič převodů.

V tu dobu starý Australan zjistil, že v lahvičích, na jejichž etiketách byly květnatou němčinou vychvalovány výtečné vlastnosti jakéhosi ředidla, je čistý alkohol. To rozhodlo. K ránu opustil opilou společnost a vydal se na severovýchod. Domů... Domů?

Když vyjel, dobře věděl, že nakonec by se jistě vydal na cestu i pěšky, ale na kole těch tři sta padesát kilometrů bude přece jen rychlejší.

Jedl konzervy. Chutnaly ještě ze všeho nejlépe a snad se někdy i podobaly tomu, co naznačoval obal. Chutnaly však všechny stejně. Ostatně všechno, co kdysi bylo potravinami, se dalo jíst, ale složení těch materiálů i jejich chuť vzbuzovaly občas nedůvěru. Pil vodu, té byl všude dostatek. Všude kolem lidé zanechali spoustu otevřených kohoutků, neboť v jedenáct hodin a šest minut se mylo nádobí, propáchovaly se sklenice v restauracích, vařilo se, kropily se zahrádky. Kohoutky nešly zavřít, vytékala z nich neustále voda pocházející z neznámých a patrně i nevyčerpitelných zdrojů. I v řekách a potocích nacházel vodu, a co bylo zvláštní, bez všech nežádoucích zplodin civilizace, a právě tak čistý byl i vzduch, což si uvědomil ve chvíli, kdy vystoupil na zvonici jednoho kostela, aby se dalekohledem (sklo bylo anorganického původu a proto pracoval přístroj bez závad, proniknul okolní krajinu. Alpy měly být podle mapy ve vzdálenosti asi sto padesáti kilometrů, a přesto dokázal rozeznat spoustu detailů na bělostných štítech, sněhu a ledu saňu. Šimon to dlouho nemohl pochopit, než se dovtípil, že si prohlíží krajinu v absolutně čistém vzduchu.

Byl zvědav, zda právě ten čistý vzduch je příčinou toho, že jsou všichni naprosto zdraví, a sestavil si jednoduchý mikroskop, dřevko stavebníci, ale zřetězoval dostatečně. Voda se zdála prostá mikroorganismů, právě tak nenašel žádný život v prachu ani v půdě na polích, ale když odebíral vzorky poblíž jejich dožitého příbytku, stále častěji objevoval bakterie a další mikroorganismy, a mnohé z nich byly živé. Nechtěl to, protože jinek všechno zvířata, která musí, by-
la používají kopie života, a ta, která v jedenáct hodin a

Část minut byla v pohybu, ze světa zmizela, život však nakonec nalezl tam, kam je, zavlekli oni, lidé, z nichž každý sám je kolonií mnoha milionů nejrůznějších potvůrek. Vyvolalo to v něm smutek i naději. Nebezpečné zatím nejsou, a pokud člověk vyhyne - a nemá k tomu daleko - je tu jakási záruka, že právě z těchto organismů jednou může vzniknout nový rozum. Pokud ovšem nedojde k jiným nepředvídatelným událostem.

Když odjížděl, pyšnila se jejich komunita několika desítkami individualistů, každý se obklopil nesmírným majetkem, jenž mu v podstatě nebyl k ničemu, neboť elektronické přístroje mohly sloužit naneivějš jako efektní dekorace. Chodil od jednoho k druhému a pokoušel se je přesvědčit slovy i posunky, že jejich individualismus a izolace bude počátkem jejich konce. Doktora našel ležet na nafukovacím lehátku v bazénu u přepychové vily. Vrata střežil lehký kulomet, opodál stála úhledná pyramida ručních granátů, pod přísténkem objevil Šimon skladiště automatických pušek americké výroby. Až do té chvíle neměl ani tušení, že v okolí měla své sídlo jednotka armády a že doktor má takovou zálibu ve zbraních. Prohlédl si ty těžké kusy zblízka. Tyhle modely sice neznal, ale s kulometem se na vojně zecházel naučil a tenhle typ vypadal podobně. Nemusel si dělat násilí, závěr nešel rozebrat a nábojový pás dovnitř nezasunul. Obdobné to bylo s granáty, tam se pro změnu nedala vytrhnout pojistka. Všechno to ale bylo zneklidňující - co když si někdo zamane sestavit zbraně z jednotlivých dílů právě tak jako on sestavil jízdní kolo? Pak už postačí sehnat jen výbušnou náplň do nábojů, a střelný prach je směsí tak jednoduchých sloučenin, že... Rozebral nožem jeden náboj, jeho obsah vysypal na beton a škrkl zápalkou. Dřívko sice nehořelo, ale hlavička odpovídala svému zozoru. Střelný prach zasychal, vzplanul a ve zlomku sekundy shořel. Šimon si třel popálené prsty.

Doktora nechal spát, tužil však, že mohou nastat nepříjemnosti.

Shylock spal na zlatých cihlách a hlídala ho celá symbolická zoologická zahrada. Kdoví odkud přivlekl dva nehybné psy velikosti i tvaru dogy, větší tele a dokonce středně velkou kočkovitou šelmu. Obklopil se těmito neživými strážci pokladu snad v bláhovém domnění, že mohou někoho odradit od nekalého umyslu. Šimon se usmál, když zjistil, že Shylock je ke zlatému lůžku přivázan.

Na všechny dolehla celkem pochopitelná deprese a každý na ni reagoval po svém, většinou útekem před lidmi, jejich smůta se prohlubovala a vyvolávala další stresy, jenom z Michelliny vily se ozývalo bujaré veselí, protože mladík pocházející odkudsi z Polynézie třímal v ruce kytaru a mimo dvou křepčících dvojic našel Šimon ještě desítku jedinců povalujících se po zahradě v různých stadiích opilosti.

Ne, tady nemá co pohledávat. Odjel tam, kam se snad ani netoužil podívat, ale kam ho to pořád táhlo. A on byl vlastně

řediny, kdo to měl tak blízko domů. Pokud tomu, co tam najde, bude možné říkat domov...

Sjel z táhlého vršku a chvíli dal odpočinout unaveným svalům, a byl překvapen, když se před ním objevila zdvižená pruhovaná závora a na zdi nevelkého stavení spatřil český nápis. Ne, ani tady nikoho neviděl a hranice byly už jen pomyslné. Celníci právě "projížděli" velký nizozemský kamion. Z naší strany čekalo šest dalších nákladních vozů a dlouhá kolona osobních aut. Šimova zamrazilo, když pod otevřenými dvířky kamionu LIAZ spatřil ležet na zemi rozervanou náprvní tašku. Asi ji řidič držel v ruce, když...

Zvláštní, že teprve tady na něj tak silně dolehla skutečnost, že na každém kroku nachází stopy činnosti lidí. Popelník a v něm dvě cigarety s rozžhavenými ohničky. Rozžhavenými jen na pohled, teplota toho žaru byla stejná jako teplota okolí, tedy třicet stupňů. Catatně teplotu byla jednou z mála veličin, které dokázal změřit - rtuť se v trubiciích, jež snad byly doopravdy skleněné, pohybovala jako v přirozeném prostředí. Měřily ovšem jen rtuťové teploměry, moderní elektronické přístroje selhávaly a ukazovaly stav, jaký byl v jedenáct hodin a šest minut.

Na psacím stole uvnitř celnice ležela jakási evidenční kniha rozvržená asi uprostřed a vnitřní list se tyčil vzhůru v jakési nepřirozené zkroucenosti. Právě tak, jako by jej někdo v té chvíli obrátil. Ten pohyb už nedokončil. Sluchátko telefonu se volně vznášelo ve vzduchu na hedovité zakroucené šňůře. Kdyby někdo seděl tady na té židli, měl by je právě u ucha. Šimon je zkusil vzít do ruky. Šňůra si podržela svůj tvar a nepovolila. Kdoví, z jakého vlastně teď byla materiálu, uvažoval, když se šňůra i se sluchátkem rozechvěla ve zbesilém rytmu.

Prostudoval nástěnnou mapu republiky. Ještě dvě stě kilometrů a bude doma... Jak těžko se mu na to myslelo. Nedovedl si představit, co ho tam vlastně čeká, nevěděl ani, zda Prahu najde, nikdo z nich přece netušil, jestli náhodou neexistuje místo, kde by svět náhle skončil. Všude kolem viděl malebnou pahorkatinu, snad lehce skropenou deštěm, připadalo mu, že se pružný asfalt začíná blýskat. Příznaky konce světa nikde nezasazmenal, a byla by to taky směla, kdyby právě tady, kousek před cílem...

Otevřel lednici, ve výparníku našel silnou vrstvu ledu. Nevšímal si toho, že ten led má třicet stupňů, i když se jednalo o skutečnou vodu. Dal se lámat. Kousky vkládal do úst, kde zvolna tály, ale nechladily. Totéž se jimi zaháněla žízeň, o něco lépe než vodou, která tekla z kohoutků, ta byla přece jen teplá. Sice se snadno daly vyrábět chladičí směsi, soli byl dostatek, ale tyhle experimenty ho už přestaly bavit. Zdály se samozřejmé, tím spíš, že je vlastně dělal jen pro sebe. Kromě ledu objevil ještě lahve pilsenského, bavorského a kalínského s vládkým salátem. Neodolal a zkusil láhev otevřít. Šlo to, ale nápoje, přestože měl příslušnou

barvu, nepěnil. Oni jeho chuť nepovídal a Šimonovým představám. Nedopil si. Snědl salám, který byl bez chuti. Rozhodl se, že tedy na hranicích přespi, protože nastala doba, které měla být nocí. To monotónní světlo unavovalo svou stálostí a všudypřítomností. I čas na hodinách se neměnil... Vlastně měnil. Šimon si náhle všiml, že hodiny ve služební místnosti ukazují jen dvě minuty po jedenácté. Možná to byla náhoda, ale co když ne? Co když se čas na světě nezastavil ve stejný okamžik?

Pomyslel si, že vlastně měli štěstí, že se ocitli na denní straně planety. Jak by jim asi bylo, kdyby kolem byla nekonečná temná půlnoc? Jak by se asi vyrovnali s touto skutečností, když vznikají takové potíže za bílého dne? Je to skutečně náhoda, že jsou právě tady a ne někde jinde, že je poledne a ne půlnoc? Nevěděl, ale prostory, které měly být temné, temné skutečně byly, a jen tam, kde si někdo právě svítil nebo kde bylo trvalé osvětlení, mohli bez potíží vidět.

Zatáhl rolety a natáhl se na tvrdé lůžko. Kupodivu spával dobře a tak se mu i tady záhy podařilo usnout. Jen si ještě chvíli mané přehrával ty kritické chvíle, kdy náhle zmizel svět jako takový, svět, jaký znal on i všichni druzí v jeho neštěstí a kdy se ocitl někde. Kde, to nikdo z nich netušil, jedno však považovali za jisté. Nebyli na Zemi, nacházeli se ve světě, který se odlišoval od přirozené reality natolik, že teď, v klidu pozemského dne si už téměř neokázal vybevit, jak to tam vlastně vypadalo. Byl to svět impozantní, fascinující, stroje dokonalé, ale především - nelidský. Nikdy se nedověděl, jak vypadali ti, kdo se jich zmocnili, nikdy se neměli dovědět, k jakému účelu potřebovali namátkový vzorek obyvatel Země. Snad z téhož důvodu, z jakého sbírá entomolog hmyz, aby o něm napsal vědeckou publikaci. Nikdo se s nimi nebavil, drželi je odděleně zavřené v jakýchsi kajících, které sice poskytovaly všechny životní potřeby, ale chyběl jim rodný svět, chyběli mu lidé, neměl pocit svobody. K životu potřeboval nutně Zemi. Snad se po čase začali únosci podívat tomu, jak je jejich nový vzorek neklidný, jakou projevuje nespokojenost či odchylku od běžného normálu, patrně reagoval jinak, než si představovali, a tak začali pátrat po příčině toho jistě nežádoucího jevu.

Brali je na testy.

Šimon neviděl toho, kdo s ním rozmlouval, a bylo možné mimo lidské schopnosti spatřit někoho takového, pochopit ho, porozumět si s ním. Podvědomě cítil, jak se ten neznámý namáhá, aby se dostal do souladu s myšlením tvora tak jednoduchého, jakým je člověk. Ale Šimon mu bez zábran řekl všechno, co si o tom myslel. Neprojevili jiné přání než vrátit se na Zemi. Bez ní se usouží steskem. Tak nějak mu to přece poдел a doufal, že formuloval své přání zcela jednoznačně. Určitě v podobném smyslu s nimi hovořili i ostatní, nikoho přece nemohlo bavit existovat v nudné prázdnotě.

A tak jednoho dne bylo jejich přání splněno. V noci, když spali, je přenesli sem. Mohli se zbláznit štěstím, když se postupně probouzelí uprostřed náměstí nevelkého malebného městečka, když viděli domy, ulice, květiny... Jejich štěstí trvalo jen několik minut, než poznali, že tato Země není tou Zemí, po které toužili, že tato Země není ničím jiným než na pohled dokonalým modelem, téměř k nerozeznání věrným ve všech detailech.

Modelem v měřítku jedna ku jedné...

Rámo vyměnil pláště, přece jen se sjížděly rychleji, přece jen kaučuk nebyl kaučukem, i když vzdušnice tlak držely. Pak se vydal na další cestu. Teď už to bylo mnohem těžší. Předtím projížděl zemí, která přece jen byla cizinou, německé nápisy na plakátových stěnách, reklamách, výkladních skříních sice dokázal přečíst, ale iluzi domova mu nepřinášely, teď vnímal podvědomě vše, cítil důvěrně známé prostředí, a teprve teď na něj začala doléhat ta neustálá pustá prázdnota, chyběli mu lidé, všude ležela jen krutá a neuvěřitelná samota.

Možná, že to nemysleli tak zákeřně, patrně vše vykonali v nejlepšího úmyslu, ostatně, kdoví, zda Země ještě vůbec existuje, zda nejsou skutečně posledními exempláři vyhynutého lidstva. V Boru zastavil u novinového stánku a poprvé po dlouhé době se začel do něčeho jiného než německých reklam. Když měl za to, že datum musí odpovídat dni, kdy byli uneseni, pak však zjistil, že strávili v izolaci víc než šest týdnů, než byli vypuštěni do svého modelu. Všude kolem nich se "psalo" datum sedmáctého května. Okénko novinového stánku ho vítalo svou pohostinností i lidskou prázdnotou a skoro v něm probudilo reflex, aby si navyklou formulkou řekl o baliček spart. Nakonec to neudělal, protože by si sám sobě připadal směšný, ašhl po cigaretách a doufal, že budou přece jen víc k použití než ty ameriky povalující se tam o kus dál na každém rohu. Škoda, ani sparty nehořely a kouřit se nedaly. Lehce posvadal rosolovitou hmotu z konzervy s nápisem "Uzený tuňák s vejci" a jel dál. Chtěl před dalším odpočinkem dorazit do Plzně.

U cesty panáčkoval nehybný zajíc a lesy budily iluzi vůně mladého jehličí. Míjel desítky automobilů navlečených jako perly na šňůrce šedého asfaltu, většina měla tachovskou poznávací značku, ale brzy čím dál častěji začaly vozy prozrazovat svůj pizeňský původ a dost často zahlédli i četné kombinace písmena A. Nu ovšem, je přece sobota a blíží se poledne. Ve stříbře ukazovaly hodiny přesně jedenáct, v Plzni pak deset hodin padesát sedm minut. Vída, původní dojem byl tedy správný, může to tedy znamenat, že celou Zemi nekopírovali najednou, přece jen jim to nějakou dobu trvalo, možná že i celých těch šest týdnů, ale pak by to znamenalo, že je unesli už s tím úmyslem, aby je vysadili sem do umělých kulís a ponechali je sami sobě, a je docela možné, že celou dobu je pozorují nějací jejich významní vědci asi jako hemžení v mraveništi, a při té myšlence se pousmál. Docela dobře je možné, že celý ten gigantický autobus je obyčejnou školní pomůckou.

V Plzni přenocoval v Continentalu, vybral si nejluxusnější apartmá. Podle dokladů tam bydlel nějaký Švéd a rodinou, strčil si do tlamy jeho mapu Bavorska, zdálo se mu podrobnější a lepší než ty, které nacházel na pultech prodejen. Jinak ho v osobních věcech toho zazobance nic zvláštního nepoutalo. Postel nebyla tak měkká jak sliboval její vzhled, ale to už bylo dáno principiálním nepochopením některých věcí ležebním duplikátorem.

Už se necítil tak unaven jako po prvním dnu své velké cesty, opět přivykal tělesné námaze a ráno se probudil docela svěží. Kdyby tady aspoň člověka netísnilo to všudypřítomné bílé světlo, kdyby se obloha aspoň na malém kousíčku zamodrala! Posnídal jen tolik, co musel, nic mu pořádně nechutnalo, a za dvě hodiny už skřípely jeho pedály na rozcvičném náměstí, kolem poledne minul Hořovice a když jeho hodinky dosáhly čtyřku, našel na dálniční most v Berouně. Znovu pocítil, jak se mu třesou ruce, a měl tisíc chutí obrátit se a odjet někam, kde to vůbec nezná. Tady mu byl povědomý každý dámeček, každý keř, kolikrát jen tudy projížděl na služební cestu, kolikrát se svěřil této dálnici ve vlastním voze?

Ne, do Prahy toho dne nedorazil. Přespěl venku, ono to bylo stejně jedno jestli spí pod širým nebem nebo pod střechou, to širé nebe, ta šedivá kopule, to byla vlastně jen taková jakási nepochopitelná střecha, určující trvale stejné klima a stálou teplotu. Vlastně teplotu pro člověka ideální, uvědomil si, necítí ani teplo, ani chlad, energie není z těla zbytečně odváděna, na noc nepotřebuje žádné zvláštní přikrývky, žádnou izolaci.

Praha se na pohled nezměnila. Husté proudy vozidel v ulicích, tramvaje stojící v řadišti kolejí a postrádající svůj nezbytný řinkot, šerpě zářící semaforem na křižovatkách, majestátní Hradčany zrcadlící se v absolutním klidu Mlavy, Národní divadlo blyskající se do polečného času mokrou pozlacenou střechou. Určitě přišlo hustě, na chodnících se povalovaly spousty rozervěných deštníků, četné nákupní tašky, příruční kufříky, dokonce i slepecká hůl. Zvláštní, tam za hranicemi mu to nevadilo, tady si za každým předmětem představil člověka. Tak třeba tady určitě kráčel starší pán s deštníkem a diplomatkou, už tu není, jen jeho zavezadla tvoří svérázný pomník jeho dávné přítomnosti. Na římsách se k sobě choulili šedí holubi, a až teď si uvědomil, jaké to je vlastně štěstí, že nikde nevidí žádného člověka. Oni vymodelovali jen neživé předměty a zvířata, která se v kritickou dobu nepohybovala, z nich vytvořili nehybné, zato věrné sochy. Ždýt ale v tu kritickou sekundu se musel najít alespoň jeden člověk, který se z hlediska modeláře nepohyboval, třeba spící nebo ten, kdo se náhodou někam zahleděl. Ne, člověka nepotkal. Možné to mělo jindy, neznámý smysl, ale byl skutečně rád, že byl toho setkání s neživými odrazy lidských bytostí ušetřen. Kdo ví, pak by se domů určitě neodvážil.

Ale to tedy znamená, že i když dovedou tvořit dokonalé kopie, jedno umění před nimi zůstalo zatím utajeno. Pravda, vzhledově je vše dokonalé, materiálem se při výrobě iluze příliš netrápili a o přežití zajatců je postaráno, nedokázali však okopírovat život. To bylo důležité poznání, nejsou tak všemocní jak se zdálo, protože Šimon nepochyboval, že jinak by se to tu zvířaty jen hemžilo.

Pneumatika splaskla na Václavském náměstí. Nu, nevydržela, a on má s sebou už jen čtyři rezervní pláště. Snad se nějak zpátky dostane, pokud ovšem bude mít sílu se vracet. Už nespravoval, vedl kolo vedle sebe a stoupal vzhůru k muzeu.

Ze záhonů na kamenných podstavcích vystrkovaly své pestré hlavičky tulipány. Šimon si připomněl, že tady vždycky kradl květiny, když se vracel domů později, aby si Blanku aspoň trochu usmířil. Rozklepala se mu kolena, věděl, že Blanka domů nenajde. Cvrnkla do jednoho květu: zazněl tenký skleněný tón. Nechal umělé kvítky, aby dál bezmocně třely na prázdném náměstí. Propletl se hustou směčkou automobilů původně se ženoucích magistrálou na zelený signál a vytlačil kolo nahoru na Vinohradskou. Letmý pohled vrhl dolů k hlavnímu nádraží. Starobylá železná hala stále poslušně na svém místě jako památník zašlé slávy; model byl tak dokonalý, že kopíroval i vytlučená okna v kovových mřížích. Minul budovu rozhlasu a kolem antikvariátu zahrnul do Italské. Antikvariát ho otevřenými dveřmi zval k prohlídce, ale zapudil nutkání podívat se tam, na to bude ještě dost času. Musí dojít domů a to právě teď, když je k tomu definitivně odhodlán, později by to možná nedokázal.

Jeho modrobílá škodovka, poněkud zaprášená, perkovala na obvyklém místě. Pohladil karoserii. Neušpinil se, prach na karoserii splynul s lakem. Skrz pratenec volantů se podíval na tachometr. Nechápal to, Blanka za jeho nepřítomnosti ujela s vozem víc než osm set kilometrů. Zvláštní... Vždycky se bála sednout si za volant, jezdila jen tehdy, když ji k tomu přinutil, a teď takový kvantitativní skok. Kam to vlastně jezdila? Musela přece jezdit ona, kdo jiný?

Co se tu vlastně odehrávalo v době mezi jeho únosem a dnem kopírování? Pár dní na něj jistě čekali, určitě měli strach, když se nevracel z práce, druhý, třetí, čtvrtý den... Blanka telefonovala do úřadu, tam o něm také nevěděli. Bezpečnost vyhlásila pátrání po nezvěstném, ale s tím určitě moc nepočítali, ale i kdyby hledali sebepečlivěji, Šimon se domů nevrátil. Jeho rodina zatím musela nějak žít.

Jak asi.

Šimon pokrčil rameny a vstoupil do domu. Ve schránce se bledaly noviny. Šimon je tam nechal, s napevno spojeným zámkem by si neporadil. Pomalu vyšlapal těch pár stupňů do druhého poschodí. Byl joma a přece nebyl doma. Ty staré tmavohnědé dveře se jako obvykle leskly leštenkou, nu ovšem, v sobotu se u nich nutně provádí generální úklid, a ten právě v lásece neměl... Vytáhá z kapsy klíče a zkusil je. Klíč

vkliouzl do zámku přesně, ale totčit se jím nedalo. Šimon se na to připravil a kovové páčidlo vykonalo v mžiku své.

Zul se. Kdovíproč zachoval ten rituál. Pak zvolna prošel po strakatém běhounu a vstoupil do obývacího pokoje. Nic se tu nezměnilo, nábytek nikdo nestěhoval. Blandina sbírka váznic stála na svém místě, knížky se úhledně krčily v regálech. Na konferenčním stoleku našel dva šálky na pohled plné horké kávy, ale dobře věděl, že i to je iluze, ta tmavá kapalina má přece třicdvacet stupňů a rozhodně se nedá pít. Nu ovšem, je před jedenáctou, přestávka na kávu... Byla by to krásná idylka, kdyby...

Zajímavé, ty šálky jsou dva. Blanka tedy má návštěvu, ko-hopek asi, nejspíš sousedku Brůhovou, ta se ráda vochovejta všude, kde jí není zapotřebí, určitě jí přivědčím, že Blanka v těžkých chvílích potřebuje útěchu a jeho žena je už taková dobrá duše, že se snese s kdekým, Šimon většinu sousedek nemohl vystát a i se sousedy se zdravil jen na půl úst. Když se kolem rozhlédl pozorněji, začal na modelu objevovat kosmetické vady krásy. Obývací pokoj znal přece dokonale a tak si dobře všiml, že barvy na reprodukcích rozvěšených po stěnách jsou bledší než kdysi... Nebo si byt ve svých vzpomínkách zidealizoval?

Magnetofon v Petrově pokoji hrál, poznal to podle rozsvícených diod. Petra pochopitelně nemášel, ale stopy jeho přítomnosti viděl na každém kroku. Taška s učebním hozená nepořádně tak, aby se o ni zakopávalo, na psacím stole rozvěšené učebnice matematiky a rozebrané domácí cvičení, na podlaze počítací, na displeji nějící ufovní.

Šimon to nemohl vydržet, do očí se mu draly slzy.

Radši odešel do kuchyně, tam stopy po dětech nebyly tak markantní. V dřezu se povalovalo neumyté nádobí od snídaně, oběd se ještě nevařil, z vázy na stole se klaněly ubrusu tři tulipány, na lednici čerstvá hromádka dopisů. Prohlédl si tu korespondenci, obálka s předním razítkem byla adresována jemu. Dočetl se, že Petr je přijat ke studiu na elektrotechnické průmyslovce. Nu, aspoň jedna dobrá zpráva. Ještě další dopisy na jeho jméno... ty však jsou otevřené, to je divné, to Blanka přece nikdy nedělala, ale teď si třeba myslí, že než se Šimon vrátí, bude užitečné je otvírat, třeba chce najít nějakou stopu. Copak si teď asi o něm myslí. Doufal, že nic špatného. A on je zatím kdovíkolik světelných let daleko.

V koupelně svítila žárovka a z kohoutku bezhlučně vytékala voda. Jedna z té spousty lahviček s různými voňavkami byla otevřená a měla roznášet po okolí líbeznou růžovou vůni. Šimon nesnášel nepořádek a proto lahvičku zašrouboval a položil na místo. Alena se asi chystala na svůj pravidelný víkendový výlet - kdoví s kým, kdoví kam... V poslední době už na ni neměl žádný vliv a děvče se přestávalo svěřovat. Vzal si štetku na holení, štětiny byly měkké a docela dobře použitelné, holicí strojek i čepečky, ty byly z čisté oceli a funkci jistě neztratily. Strojek vzápětí vztekle zahodil - nešlo jím manipulovat. Pak ho zvedl. Poznal, že je v něm založena jiná

čepelku než ta, kterou se naposledy holil. Podivné, Petr se přece ještě neholil, tak kdo vlastně? Otevřel skříňku s toaletními potřebami. Přibyl tam jeden Barbus a dvoje wilkinsonky, Astry, které ještě v dubnu používal, byly ty tam. Trochu ho to znepokojilo. Pravda, chtěl přejít na jinou značku čepelků, ale to Blanka nemohla vědět. Marně se pokoušel rozpomenout, zda nechal žiletku ve strožku nebo ji vyjmul, když se doma naposledy holil. Nevzpomněl si, ale náhle si začal podezřívavě všimát dalších detailů. V předstíni objevil nové pánské polobotky - takové nikdy neměl. "Ložnici pod polštářem našel pyžamo. Svoje pyžamo, už trochu zmačkané, ale určitě jiné než to, ve kterém spal doma naposledy.

Ne, to přece není možné. Snažil se to podezření zapudit. Blanka si přece v tak krátké době nemohla sehnat jiného chlapa, znal ji snad dost dobře, žili spolu skoro dvacet let...

Důkazy tu byly před ním jako na talíři. Šimon si začal vyčítat, že šel vůbec jezdit. Kdyby zůstal tam, kde ho vyslídili, mohl mít aspoň krásné vzpomínky, takhle se mu všechny iluze zhroutily jako kurník při zemětřesení. Ten, kdo s Blankou popíjel před jedenáctou hodinou kávu, to určitě nebyla sousedka Brůhová. Vždyť pod křeslem leží jeho pantofle! Ten drzý chlap si bez ostychu půjčuje jeho vlastní věci! Šimonem cloumal vztek a bezmocnost. Pokoušel se myslet na něco jiného, ale nešlo to, stále tady viděl mohutného svalovce, kterého si náhle vybájlil ve svých představách, jak drtí jeho Blanku ve vášnivém objetí. Bezděčně, aniž si to uvědomoval, pátral po dalších důkazech. Ve světě, v němž se nyní nacházel, jeho činnost postrádala jakýkoli smysl, žárlivost byla vlastnost, kterou potřeboval ze všeho nejméně, ale byl jako smyslů zbavený.

Oči se zastavily na knihovně. Zvláštní, přinuly tady knihy. Ihle by si sám koupil, jen čekal, až mu zbydou peníze a trochu se báí, aby nezmizely z pultů. Nesvadba, Hladám za manžela muze. Tenhle závazek určitě nemel, když opouštěl zemi. Vyjmul je z regálu a prolistoval. Někdo, asi Blanka, tam vlepil jeho ex libris. Takhle pečlivě to ale dělal jen on sám. Na zem vypadla zapomenutá záložka, kterou mu kdysi dávno v první třídě dělal vlastnoručně Petr. Kdo asi tu knihu četl? Blanka určitě ne, ta má jiné zájmy. Přelétl znovu regály, dvě tři další knihy také neznal, ale věděl, že přesně odpovídají jeho vkusu a že by je na pulte nenechal.

Stál s nohama na koberci, který nebyl kobercem, zíral do tapety s drobným vzorkem, kterou sám před třemi lety našel a napsal ho něco neuvěřitelného, jasněho, straslivého. Neco, co se přícilo lidskému chápání. Jistě zásuvku z psacího stolu, měl tam malý zápisník. Kdyby to žádný deník, ten by psát nevydržel, ale občas si něco potřeboval poznamenat.

Zápis, psané jeho vlastní rukou, končil 16. května...

Ze posledních šest týdnů muzei někdo vpisovat jeho vlastní rukopisem poznámky týkající se jeho vlastního povolání a jeho vlastního života...

Nerozuměl ničemu, ale mimo všechny pochyby to psal jen on sám. Ne, nikdo ho nehlídal, nikdy se nikam neztratil, Veřejná bezpečnost po něm nikdy nepátrala. Těch osm set kilometrů na tachometru přibýlo jeho vlastním přičiněním.

Tam někde daleko, na Zemi, žije Šimon svým klidným, nerušeným životem, uprostřed rodiny, se svou prací, svými denními starostmi. A zatím...

Co tedy šel tady? A kdo vlastně je? Je on pouhou kopií, nebo kopie zůstala na Zemi? Obával se, že právě tohle se nikdy nedoví...

Oni toho dokázali mnohem víc, než si zprvu myslel. Velice dobře, přímo mistrovsky, uměli kopírovat i vytvářet život.

Ale k čemu to všechno je dobré? Přece to nedělají jen pro vlastní potěšení? Bytosti nadané takovou mocí nemohou mít tak zkratové jednání, nic nekonají beze smyslu, vytvořit planetu v měřítku jedna ku jedné, to určitě pro ně není levná záležitost. Musely je k tomu vést nějaké jiné, člověku nepochopitelné důvody.

S busícím srdcem a zmatenou hlavou uvedl právě do toho křesla, v němž tam daleko na Zemi, dne 17. května 1987 v deset hodin padesát sedm minut popíjel svou pravidelnou kávu. Uvolněně přemýšlel, co počít dál.

Ani nevěděl, jak usnul. Snad únavou, snad vyčerpáním.

Probudil se docela klidný, už vyrovnaný a smířený s osudem. Věděl, že jeho rodině se doma nic zlého nemůže stát a že nikdo ani nestrádá jeho nepřítomností. On sám si tedy na vše nové, i na své neobvyklé postavení, musí přivyknout. Ne, v tomhle bytě žít nemůže. Byl by tu sám, navěky sám, i když ve svém rodném městě, které však už není jeho městem, v tomto bytě, který není jeho bytem. Je to jen duplikát, který se nedá používat, právě tak jako on sám. Náhle si byl téměř jist, že i on sám je takovým duplikátem. Skoro měl chuť říznout se do ruky a přesvědčit se, zda místo svalu nemá molitanovou vystýlku a místo nervů meděné kabely.

Něco si odtud musí vzít. Především nějaké knihy, brzy bude odloučen od českého prostředí a hned tak se sám asi nevrátí. Bude nucen žít tam, v cizině, ale i tam, kde jsou lidé. V tom malém městečku asi zůstat nemohou, měli by se přestěhovat o pár kilometrů dál, do Norimberka, tam jsou přece univerzity a knihovny, v nichž je nepochybně shromážděno celé lidské vědění. Knihy jsou sice psány německy, což je jazyk, který ze všech osadníků nové země ovládá jedině Šimon, ale jistě se najdou i knihy v angličtině, francouzštině, latině. Především budou muset najít společný jazyk, je otázkou, zda němčina bude tím nejvhodnějším, ale náhoda je přenesla právě do německého prostředí. Pak trochu zapochyboval o svých myšlenkách. Je mezi nimi téměř polovina Asiátů, kdoví, jak to nakonec dopadne s jazykem na téhle planetě. Zatím si připadá jak na Babylonské věži. On tu přemýšlí nad společným

jaszykem a vůbec neví, zda se vůbec bude někdo ochoten přizpůsobit, zda vůbec budou ženy ochotny rodit děti, zda nedojde během pár generací k degeneraci a úpadku celé kolonie.

Ale je tu dvaáct dětí, zatím jsou ponechány svému osudu. Právě ty musejí být jejich budoucností. Kdoví, kolik žije jim, dospělým, ještě zbývá. Težko se domnívat, že je učinili nesartelnými, a ani po našem takovém netouží. I však jednou Simon i jeho generace zemře, nesmí tu zůstat tlupa polovzdelaných divochů, schopných se jen rvát o lepší místo na slunci.

Nevzal si toho mnoho, pár knížek, fotografie, zápisník, a pak si vzpomněl, že v koupelně svítí světlo. Tušil, že se sem už nikdo nevrátí, a připadalo mu to jako plýtvání. Ťukl do vypínače.

Byl to reflexní pohyb, dobře věděl, že žárovka svítí stálým svitem, energii bere zdánlivě odnikud. Ale pak si dal dokromady všechny souvislosti.

Proč vlastně ta žárovka pořád svítí?

Vyšrouboval ji z objímky. Držel v ruce skleněnou baňku, jejíž povrch měl třidvacet stupňů, a uvnitř zářilo na pohled rozžhavené vlákno a tu si uvědomil, že objevil něco, čeho si mohl a měl všimnout již dávno. Chce-li zachovat civilizaci, nemohou se obejít bez energie. Elektrinu dosud vyrobit neuměli a vlastně se o to ani nepokoušeli, nepotřebovali ji. Ale člověk je člověkem jen tehdy, pokud pracuje, pokud má pro co žít. Zahálka je cesta ke zbytečnému konci.

A teď je tady žárovka. Jaké fyzikální vlastnosti vlastně platí v tomto světě?

Vzal si ji s sebou, aby ho inspirovala. A pak si vzpomněl na automobilové akumulátory. Ienhle svět je sice jiný, ale cokoliv je na Zemi vyrobeno z jednoduchých anorganických látek, je okopírováno věrně.

Opodál stála lada s otevřenou kapotou. Její majitel, po němž tu zbylo jen pár montážních klíčů na diažbě, něco opravoval. Kychle vyhledal ve výbavičce rezervní žárovku a dva kusy drátu, izolaci z nich seřval zuby, nedbal toho, že mu z dásně vytryskne krev, a přiložil dráty ke kontaktům. Žárovka se rozsvítila.

Simon si oddechl, žárovka vypadla z očasných prstů a zakutálela se do kanálu. Nevadilo mu to. Na světě jsou miliony automobilů, v nich jsou miliony akumulátorů. Určite by nemělo být problémem je dobít. Právě našel zdroj elektriny. Házem se dostali z dooy kamenné do dvacátého století. Jsou obklopeni nesmírným počtem elektronických přístrojů. Ne, zatím jim nikdo z nich nerozumí, kdoví, zda budou pracovat elektromotory, ale počítače by snad mohly běžet bez závd, magnetofony i gramofony snad poté, co se podaří zajistit pohon. E jamezskou to určite dokážou, možná se podaří nadchnout i pár dalších.

vednou ovládnou i tento svět.

Bertram Chandler
POLOVINA PÁRU

"Polovina páru," rozčiloval se, "to je horší než nic."

"Dobrá, omlouvám se," uklidňovala ho, "ale nezdá se ti, že to trochu přeháníš? Prosím tě, kdo ti je koupil, že na nich tak lpíš? Nějakí žena?"

"Já sám. Kdyasi před lety..."

"Až se vrátíme, koupím ti nové."

"Chci je teď!"

"Ale proč?" nechápala. "Jsem tu sama ve výletní lodi Asteroid Prospector, v polovině cesty mezi planetkou Selt a Mersem a ty se vztekáš pro pár manžetových knoflíků."

"Zase tak sami ne. Vzpomeň si na ten párek z PX 373 A. Jak nás pozvali do své lodi. On byl v nějaké kombinéze a ona v něčem, co vypadalo jako pyžamo. Připijeli jsme si s nimi přímo z lahve a jedli z těch strašných..."

"No a co," přerušila ho, "na takové návštěvy nepotřebuješ manžetové knoflíky."

Nemohl se s tím smířit.

"Je to k zbláznění. Jdu si do koupelny pro čistou košili, knoflíky nechám na policičce nad umyvadlem. Sundám suchou košili ze šňůry a chci si navléknout knoflíky do rukávů. Jeden upustím a on spadne do odpadu. Běžím tedy pro francouzák, abych mohl odšroubovat trubku kanálku. Vrástím se a vidím, jak si v umyvadle pereš kalhotky. Říkám ti, co se stalo, a ty nevíš nic lepšího než vytáhnout špunt. S vodou se ti podařilo spláchnout i můj knoflík."

Na chvíli se odmlčel a pak pokračoval už spíš pro sebe:

"Nebylo by to tak zlé, kdybychom měli v lodi uzavřený oběh. Sundával bych jednu trubku za druhou, až bych knoflík našel. Bohužel, všechny odpad je vystřelován do kosmu."

"Kdyby tě někdo slyšel," přerušila ho znovu, "tak by si myslel, žeš přišel o drahý šperk."

"Můj manžetový knoflík je pro mne šperk."

"Říkám ti, že ti koupím nové," vybuchla.

"Ale to už nebude tenhle," odvětil jí suše a zamířil ke dveřím.

"Kam jdeš?" zeptala se.

"Do řídicí kabiny."

"Trucuješ?"

"Ne," odsekl. "Ne, miláčku."

Byla právě v kuchyni a připravovala večeři, když loď začala rolovat kolem své osy. Oběh hrnce jí vystříkl do obličeje. Aniž by se otřela, vběhla do řídicí kabiny.

"Ty idiote!" vykřikla, "co to děláš?" Víš, co se děje v

kuchyni? Zničil jsi večeři."

"Chci najít svůj knoflík," odpověděl umíněně. "Víš, že všichni odpad se vznášejí kolem lodí. Když ji natočím, možná knoflík zahlédnu."

"To jsem tedy zvědavá."

"Tamhle je," oznámil ji vítězoslavně, dívaje se upřeně na obrazovku. "Podívej, jak se leskne."

"Je tři sta metrů od lodí. Kvůli tvé zbytečné tvrdohlavosti nebudeme večeřet."

"Jaképak zbytečné. Na co myslíš, že máme skafandr?"

"Snad pro něj nechceš jít? Nebuď blázen!"

"Nechápu, proč bych nemohl. Proč máš z toho takový strach?"

"Protože když jsem byla posledně venku, málem jsem se udusila. A čí to byla vina, že záoba vzduchu byla ze tří čtvrtin vyčerpána?"

"Tvoje," odpověděl. "každý ví, že když se opouští loď, má se nejdříve zkontrolovat skafandr."

"Některé ženy," pravila s úšklebkem, "jsou tak hloupé, že si myslí svým manželům. Brzy se zklamou."

"Některé muži," odvětil, "jsou tak hloupi, že si myslí, že manželky mohou pochopit základní věci."

Ukázal na obrazovku.

"Tamhle je můj manžetový knoflík, a já si pro něj jdu."

"Nedostaneš se k němu."

"Dostanu. Už jsem vymyslel jak. Ty budeš sedět u terminálu a budeš mi říkat, kam se mám dostat. Já si vezmu reaktivní pistolí a přivážu se lanem k lodí. Budu se pohánět výstřely z pistole."

"Ty ses asi zbláznil," řekla smutně.

"Nejsem o nic větší blázen než ty, když jsi vytáhla zátku z umyvadla."

"Ale... ale co když se ti něco stane? Víš přece, jak se bojí vystupovat z lodí, že ti nemůžu přijít na pomoc. A jak se pak dostaneš zpátky?"

"Nic se mi nestane. Sed u obrazovky a naváděj mě."

Vytáhl ze skříně skafandr a navlékl se do něj. Věděl, že porušuje předpisy Meziplanetární přepravy osob, které zakazují vystupovat člověku do vesmírného prostoru bez doprovodu. Ale na rozdíl od své ženy neměl nikdy se skafandrem problémy, tak si a tím nedělal těžkou hlavu. Vyšel z lodí a čekal na pokyny.

"Dva metry dozadu. Tak, teď rovně. Ještě pár metrů. Ještě kousek."

Naposledy vystřelil z pistole. Pak uviděl svůj knoflík, jak se zlatě třpytí ve slubeční záři. Natahl po něm pravou ruku, ale vadila mu pistole, kterou držel. Chtěl si ji přehodit do leváčky, ale vyklouzla mu a odplouvala pryč. Ksmrk, to mu tak ještě chybělo, pomyslel si.

"Mám ho!" zakřičel do mikrofону a chňapl po knoflíku. Pak

se otočil a strnul. Lano bylo na kusey. Zřejmě je přetrhal výstřel z pistole. Loď Asteroid prospector byla známá tím, že její vybavení moc nevydrželo. Pomalu se vzdaloval od lodi. A neměl nic, čím by tomu mohl zabránit.

"Děje se něco?" ozvalo se ve sluchátkách.

"Nic," odpověděl. Nikdy by strachy nevyšlepla z lodi. A i kdyby, bylo by to dost riskantní. Neměli už žádné lano. Nemělo cenu, aby zahynuli oba. Sbohem, láska, loučil se se ženou v duchu. Sbohem, vzpomínaj na mne v dobrém.

"Co je?" znovu se zeptala nespokojeně.

"Nic."

Začal lepat po dechu. Flakoměr ukazoval, že zásoba vzduchu se už pořádně ztenčila.

"Tak řekneš mi, co se děje?" zakřičela.

"Ano," odpověděl, "slíb mi, že až poletíš na Mars, zažaluješ Asteroid Prospector company kvůli špatné výbavě lodi, a... a..." Musel se odmlčet, aby nabral dech a neomdlel. "Jinak všechno ostatní byla moje chyba. Měj se dobře a na mne..."

Upadl do bezvědomí.

Byl velice překvapen, když se probudil na své pohovce. Její tvář bylo první, co spatřil. Slza jí stékala po obličeji, ale když uviděla, že otevřel oči, šťastně se usmála. V ruce držela čistou košili a leknoucími se knoflíky na obou rukávech.

"Ty jsi byla venku?" řekl tiše, "ty jsi mě přinesla z... Ale co tvůj strach, miláčku?"

"Zjistila jsem, že je něco silnějšího, než moje zbabělost. A pak, měl jsi pravdu," políbila ho. "Polovina páru, to je k ničemu. Nechtěla jsem být jako opuštěný knoflík."

Z anglického originálu The Half Pair /Naučnájs Fantastika, Moskva 1964/ přeložil Tomáš Ryšánek.

Ray Bradbury

REZ

"Sedněte si, mladý muži," řekl plukovník.

"Děkuji." Přichozí se posadil.

"Doselechl jsem se o vás pár věci," pokračoval přátelským tónem plukovník, "ovšem nejde o nic vážného. Říkají, že jste v poslední době nervózní a nic vám nejde. Rozhodl jsem se, že si s vámi o tom promluví. Také jsem přemýšlel o tom, jestli nechcete změnit místo služby. Třeba chcete jít někam za moře. Zprotivila se vám práce v kanceláři? Chcete jít na frontu?"

"Ani ne," odvětil mladý seržant.

"Tak co vlastně chcete?"

Seržant pokrčil rameny a zahleděl se na svou ruku.

"Chci žít bez válek. Chci, aby všechny zbraně na celém světě zrezivěly, aby bakterie v biologických bombách přestaly být nebezpečné, aby se tanky na silnicích probořily a utopily se v děrách plných asfaltu. To je mé přání."

"To je jistě přání každého z nás," řekl plukovník, "ale teď nechte těch idealistických řečí a řekněte, kam vás mám poslat. Můžete si vybrat, západní nebo severní okruh?" Ukázal prstem na mapě rozložené na stole.

Seržant si však mnul nadšle dlaně a pokračoval ve své řeči.

"Co byste dělali vy, velitelé, co bychom dělali my, vojáci, co by dělal celý svět, kdyby se ráno probudil a pušky by nebyly k ničemu?"

Plukovníkovi bylo jasné, že se seržantem je nutno hovořit opatrně. Usmál se.

"To je zajímavá otázka. Rád se bavím o takových teoriích. Myslím, že by nastala obrovská panika. Každý národ by si myslel, že jen on jediný přišel o zbraně a obvinil by z neštěstí své nepřátele. Došlo by k masovým sebevraždám, akcie by šly prudce dolů, byla by to strašná tragédie."

"A potom?" zeptal se seržant, "potom, když by všichni poznali, že je to pravda, že už nikdo nemá žádné zbraně, že už se nemusí nikdo nikoho bát, že jsme si všichni rovni a můžeme opět začít žít... Co by bylo potom?"

"Všichni by se snažili co nerychleji se znova ozbrojit."

"A kdyby bylo možné jim v tom zabránit?"

"Tak by se začali rvát pěstmi. Na hranicích by se tlupy lidí ozbrojené boxery. Seberete im boxery a oni se do sebe pustí holýma rukama. Zabraníte jim i v tom a začnou na sebe plivat. A když jim vyřežete jazyky a zapčete huby, na ovzduší takovou nenávistí, že ptáci budou padat mrtví z grafních sloupů a mouchy a komáři zaplaví svět."

"Takže vy si myslíte, že by to byl nesmysl?"

"Samozřejmě! Civilizace by zahynula následkem šoku."

Mladý muž pokýval hlavou.

"Prostě chcete přesvědčit mě i sebe, že vaše práce je potřebná a že jste s ní spokojen."

"To je z devadesátí procent cynismus a z deseti rozumný pohled na skutečnost. Nechte si svou rez a zapomeňte na to."

Seržant trhl hlavou.

"Jak víte, že ji mám?"

"Co máte?"

"Rez."

"O čem to mluvíte?"

"Víte, já bych to dokázal udělat. Jestli chcete, mohu začít už dnes."

Plukovník se zasmál.

"Vy snad žertujete?"

"Ne, mluvím vážně. Už dávno jsem si chtěl s vámi promluvit. Jsem rád, že jste si mne zavolał. Pracuji na tom vynálezu už dlouho. Přemýšlel jsem o tom celé roky. Je založen na principu atomové mřížky. Možná, že už jste slyšel o tom, jak atomy vytváří krystalky oceli. Mleďal jsem faktor, který by rušil jejich vzájemnou vazbu. Jistě víte, že jsem studoval fyziku a metalurgii... Napadlo mě, že ve vzduchu je obsažena látka, která způsobuje rezavění - vodní pára. Musel jsem najít způsob, který vyvolává u oceli nervový šok, a vodní páry pak dokonají své dílo. Naše civilizace je založena na oceli. Jsou z ní vyrobeny nejen zbraně, ale i předměty běžné potřeby. Ty samozřejmě zničit nechci. Musel jsem svůj přístroj vyrobit tak, aby rozlišoval různé druhy oceli. Chci, aby byly zničeny jen pušky, děla, granáty, tanky, vojenská letadla a lodě. Když bude potřeba, mohu svůj vynález nastavit i na měď, bronz a hliník. Prostě prošel bych kolem jakékoli zbraně a ona se rozpadne v prach."

Plukovník se naklonil nad stolem a chvíli se na seržanta díval. Potom vytáhl ze zásuvky pero vyrobené z nábojnice do pušky a začal vyplňovat formulář.

"Po obědě zajdete k doktoru Mathewsovi. Ať vás prohlédne. Neříkám, že jste vážně nemocen, ale zdá se mi, že bez lékařské pomoci se neobejdete."

"Jste přesvědčen, že si vymýšlím," řekl seržant. "Ne, mluvím pravdu. Můj přístroj je tak malý, že se vejde do krabičky od zápalek. Rádus jeho působení je devět set mil. Mohl bych s ním za několik dní objet celou Ameriku. Naši nepřítel by z toho neměl žádnou výhodu, protože bych zničil jakoukoli vojenskou techniku vyslanou proti nám. Pak bych odjel do Evropy. Za jeden měsíc bych svět zbavil strachu z války. Můj vynález má nepředstavitelné možnosti. Tak nepředstavitelné jako atomová bomba. Už měsíc čekám a přemýšlím. Teď už jsem se rozhodl. Kdysi si nikdo nedovedl představit letadlo, nikdo si nemyslel, že atom může zabíjet a jsou lidé, kteří jsou přesvědčení, že na Zemi nikdy nezavládne mír. Ale on zavládne, to mi věřte."

"Tenhle papír dáte doktoru Mathewsovi," pevným hlasem řekl plukovník.

Seržant vstal.

"Takže mě nepošlete do jiného vojenského okruhu?"

"Ne, teď ne. Ať o tom rozhodne doktor Mathews."

"Já už jsem o tom rozhodl," řekl mladý muž, "za několik minut odejdu z tábora. Mám propustku. Děkuji vám za to, že jste mi věnoval tolik drahocenného času."

"Poslyšte, seržante, neberte si to tak k srdci. Nemusíte se hned urážet."

"Neurazil jsem se. Jenomže mi nikdo nevěří. Promiňte."

Seržant otevřel dveře a odešel. Dveře zaklaply a plukovník zůstal sám. Chvilí stál a nemohl tomu věřit. Pak vzdychl a přejel si rukou po tváři.

Zazvonil telefon. Plukovník zvedl sluchátko.

"To jste vy, doktore? Chci s vámi mluvit. Ano; poslal jsem ho k vám. Podívejte se, co mu je. Myslím, že si potřebuje trochu odpočinout. Ano, ano, je mi to nepříjemné."

Poslouchal hlas ze sluchátka a pokyvoval hlavou.

"Minutku, napíšu si to."

Hledal pero.

"Počkejte chvíli u telefonu, podívám se, kde mám..."

Otevřel zásuvku.

"Bylo tady. Moment."

Položil sluchátko, prohlédl stůl, podíval se znovu do zásuvky. Strčil do ní ruku a šmátral v ní. Dvěma prsty vytáhl nějaký úlomek. Na bílý papír se vysypala trocha rzi.

Plukovník chvíli seděl a hleděl před sebe. Pak vzal sluchátko.

"Mathewsi, zavěste."

Uslyšel klapnutí a vytočil jiné číslo.

"Haló, dozorcí? Každou chvíli kolem vás může projít člověk, kterého dobře znáte, seržant Hollis. Zastavte ho. Kdyby se vzpíral, zastřelte ho. Na nic se ho neptajte a zabte ho, neřáda. Rozuměl jste? Říká vám to plukovník. Ano... zabte ho... slyšíte?"

"Ale... promiňte..." vyhrkl udivený dozorcí, "já nemůžu... prostě nemůžu!"

"Co mi to říkáte, kčertu? Proč nemůžete?"

"Protože..." Hlas odumřel. Ve sluchátku byl slyšet přerývaný dech dozorcího. Plukovník zatřásl sluchátkem.

"Pozor! Do zbraní!"

"Nemůžu nikoho zastřelit," odpověděl dozorcí.

Plukovník ztěžka dosedl a zamračil se. Sice to neviděl ani neslyšel, ale cítil, jak tam za zdi se hangáry bortí v měkkou červenou rez, jak se letadla rozpadávají ve vzduchu a prach z nich odnáší vítr, jak se tanky boří do roztaveného asfaltu silnic, přesně tak, jak to říkal ten mladý seržant.

"Fano," vyrušil ho dozorcí, který to všechno viděl. "Hlasím..."

"Poslouchejte, poslouchajte mě!" zakřičel plukovník, "běžte za ním, zadržte ho rukama, uškrťte ho, umlajte pěstmi, třeba ho ubijte, ale musíte ho zastavit. Za chvíli jsem tam!" a praštil sluchátkem.

Otevřel zásuvku, aby si vzal revolver. Kožené pouzdro bylo plné rzi. S kletbami vyskočil od stolu.

Proběhl kanceláři a popadl židli.

"Dřevu, staré dobré dřevu, starý dobrý buki!"

Ovakrát s ní mrštil o stěnu a rozlámal ji. Pak pevně uchoopil do ruky jednu nohu, byl rudý vzteky a lapal po dechu. Na zkoušku s ní silně udeřil do dlaně.

"Bude se hodit."

S divokým výkřikem vyrazil ze dveří.

Z anglického originálu přeložil Tomáš Ryšánek

PULSAR

Zpravodaj literárního kroužku při SK ROH Štětí. Povoleno
Rozhodnutím odboru kultury ONV Litoměřice, č.j. 0350600188.
Náklad 30 výtisků. Na čísle spolupracovali Tomáš Ryšánek,
František Hejda a Josef Pecinovský. Vychází nepravidelně,
určeno pro vnitřní potřebu členů skk Štětí. Neprodejně.
3. číslo vyšlo v září 1988.

Adresa redakce: Josef Pecinovský, Družstevní 640, 411 08.

